

Α' ΚΡΙΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ

- A** = κώδιξ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν
I = κώδιξ τῆς Μονῆς Ἰβήρων 287 (= Ἀθῶς 4407)
R = κώδιξ τῆς Ρουμανικῆς Ἀκαδημίας 278 (209)
V = κώδιξ Vaticanus gr. 2590
x = ἡ ἀπολεσθεῖσα ἀπωτάτη κοινὴ πηγὴ τῶν AIRV
y = ἡ ἀπολεσθεῖσα ἀπώτερα κοινὴ πηγὴ τῶν I καὶ V
<...> = προσθετέα
α<β = πηγὴ ἄμεσος (τὸ β τοῦ α)
α<...<β = πηγὴ ἀπώτερα (τὸ β τοῦ α)
~ = πηγὴ παραλλάσσουσα φραστικῶς (ἀμφίβολον ἂν ἄμεσος ἢ ἔμμεσος)

Β'. ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΑΙ ΠΗΓΩΝ ΚΑΙ ΒΟΗΘΗΜΑΤΩΝ

- Ἀρμ.** = *Πρόχειρον Νόμων τὸ λεγόμενον ἢ Ἐξάβιβλος... συντεθὲν παρὰ... Κωνσταντίνου τοῦ Ἀρμενοπούλου*, ἔκδ. G.E. Heimbach, Lipsiae 1851 (ἀνατύπ. Aalen 1969).
Βασ. = *Βασιλικά*.—Τὰ μέχρι μὲν καὶ τοῦ [βλ. 52] τοῦ κειμένου καὶ 48 τῶν σχολίων κατὰ τὴν ἔκδ. H. J. Scheltema - N. Van der Wal καὶ H. J. Scheltema - D. Holwerda, Groningen κ.λπ. 1953 ἐπ., τὰ δὲ λοιπὰ κατὰ τὴν ἔκδ. I.Δ. Ζέπου, ἐν Ἀθήναις 1910 - 1912 (= ἔκδ. Heimbach).
Βλάστ. = *Ματθαίου Βλαστάρη, Σύσταγμα κατὰ στοιχεῖον ἐν Σύντ. τ. 6.*
Dölger = F. Dölger, *Regesten der Kaiserurkunden des oströmischen Reiches* (Corpus der griechischen Urkunden des Mittelalters und der neueren Zeit. Reihe A, Abt. I), τ. I - V, München - Berlin 1924 - 1965.
Δυοβουνιώτης = K. I. Δυοβουνιώτου, *Ὁ νομοκάνων τοῦ Μανουήλ Μαλαξοῦ*, ἐν Ἀθήναις 1916.
Ἐκλ. = *Ἐκλογὴ τῶν Νόμων*, ἔκδ. ἐν J.G-R. (Ζέπ. τ. II) (= C.E. Zachariae a Lingenthal, *Collectio librorum juris graeco-romani ineditorum*, Lipsiae 1852).
Ἐπιτ. = *Ἐπιτομὴ Νόμων*, ἔκδ. ἐν J.G-R. (ZvL. τ. II, Ζέπ. τ. IV).
J.G-R. (Ζέπ.) = *Ἰω. κ. Π. Ζέπου, Jus Graecoromanum*, τ. I-VIII, Ἀθήναι 1931 (ἀνατύπ. Aalen 1962).
J.G-R. (ZvL.) = C. E. Zachariae a Lingenthal, *Jus Graeco-romanum*, τ. I-VI, Lipsiae 1856 - 1870.
Καν. = *Κανόν.* Κατὰ τὴν ἔκδ. P.-P. Joannou, *Discipline générale antique* (Pontificia Commissione per la redazione del codice di diritto canonico orientale. Fonti, fasc. IX), τ. I-II, Roma 1962-1964. Αἱ παραπομπαὶ γίνονται κατὰ τὰς ἐν χρήσει κοινῶς παραδεδεγμένας συντομογραφίας.
Μαλξ.(Θέμ.) = Λ. Σγούτα, *Νομοκάνων Μιχαήλ* (sic) *Μαλαξοῦ* ἐν Θέμις τ. 7 (1856) σ. 165 - 246.
Μαλξ.(Ρουμ.) = *Nomocanonul lui Manuil Malaxos ἐν Indreptarea Legii 1652* (Adunarea izvoarelor vechiului drept Romînesc scris VII), Editura Academiei Republicii Populare Romîne, [Bucuresti 1962], σ. 635 - 929.
Νε. = *Νεαρά*.—Αἱ μὲν νεαραὶ τοῦ Λέοντος Ϛ' κατὰ τὴν ἔκδ. P. Noailles - A. Dain, Paris 1944, πᾶσαι δὲ αἱ λοιπαὶ μετὰ τὸν Ἰουστινιανὸν ἐκδοθεῖσαι κατὰ J.G-R. (ZvL. τ. III, Ζέπ. τ. I).
Νομκ. = Δ. Γκίνη, *Νομικὸν ποιηθὲν καὶ συνταχθὲν εἰς ἀπλὴν φράσιν ὑπὸ... Θεοφίλου*

του ἔξ Ἰωαννίνων (1788) (Παράρτημα τῆς Ἐπιστ. Ἐπετ. τῆς Σχολῆς Νομικῶν καὶ Οἶκον. Ἐπιστημῶν τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης), Θεσσαλονίκη 1960.

- Πεῖρα** = *Πεῖρα Εὐσταθίου τοῦ Ρωμαίου*, ἔκδ. J.G.-R. (ZvL. τ. I, Ζέπ. τ. IV).
- Φωτειν.** = *Παν. I. Ζέπον, Μιχαήλ Φωτεινοπούλου Νομικὸν Πρόχειρον (Βουκουρέστιον 1765) ἐν Ἀρχεῖον Ἰδιωτικοῦ Δικαίου* τ. 17 (1954 - 1959), Ἀθῆναι 1959.
- Πρόχ. Νόμ.** = *Πρόχειρος Νόμος*, ἔκδ. ἐν J.G.-R. (Ζέπ. τ. II.) (=C.E. Zachariae, *Ὁ Πρόχειρος Νόμος, Imperatorum Basilii Constantini et Leonis Prochiron*, Heidelbergae 1837).
- Reg. Patr.** = *Les registres des actes du Patriarcat de Constantinople. I. Les actes des Patriarches*, ἔκδ. V. Grumel, τεύχη I-III, Chalcedon 1932 - 1947, ἔκδ. V. Laurent, τεύχ. IV, Paris 1971.
- Σύν.** = *Μεγάλη Σύνοψις τῶν Βασιλικῶν*, ἔκδ. ἐν J.G.-R. (ZvL. τ. V, Ζέπ. τ. V).
- Σύντ.** = *Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων καὶ τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων Ἀποστόλων κ.λπ.*, ἔκδ. Γ.Α. Ράλλη - Μ. Ποτλῆ, τ. 1 - 6, Ἀθήνησιν 1852 - 1859 (ἀνατύπ. 1966).

Γ'. ΛΟΙΠΑΙ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΑΙ*

α (ἐκθέτης) = προσθία ὄψις φύλλου — ἄ. = ἀνευ — ἀνεμέν. = ἀνεμένομεν (οἱ ἐκδόται) — ἀνωτ. = ἀνωτέρω — ἀπκρ. = ἀπόκρισις — ἀπφ. = ἀπόφασις — ἀρχκ. = ἀρχικός, κ.λπ. — β (ἐκθέτης) = ὀπισθία ὄψις φύλλου — γρ. = γράφω — γρμ. = γράμμα (ἀλφαβήτου) — γρφ. = γραφεύς, γραφή, κ.λπ. — διαγεγρ. = διαγεγραμμένος, κ.λπ. — διάφ. (-α-) = διάφορος, κ.λπ. — δοκματ. προτν. = δοκιμαστικῶς προτείνομεν — ὀρθ. = διόρθωσις, διωρθώσαμεν (οἱ ἐκδόται) — δυσανγν. = δυσανάγνωστος, κ.λπ. — δυσξ. = δυσξύμβλητος, κ.λπ. — ἐγρ. = ἐγράψαμεν (οἱ ἐκδόται) — εἰσγμ. = εἰσηγάγομεν (οἱ ἐκδόται) — ἔκδ. = ἔκδοσις — ἐλλπ. = ἐλλείπει, -ουν, κ.λπ. — ἐντθ. = ἐνταῦθα — ἐπκφλ. = ἐπικεφαλὶς — ἐρτ. = ἐρώτησις — ἐρυθργρ. = ἐρυθρόγραφος, κ.λπ. — ἐστίζ. = ἐστίξαμεν (οἱ ἐκδόται) — ἔτ. (ἐ-) = ἔτος, -η — ἐφθρμ. = ἐφθαρμένος, κ.λπ. — ἡμέτ. = ἡμέτερος, κ.λπ. — κ. = καὶ — κατωτ. = κατωτέρω — Κ. Διαθ. = Καινὴ Διαθήκη — κείμ. (-ει-) = κείμενον — κεφ. = κεφάλαιον — κῶδ. = κῶδιξ — κῶδδ. = κώδικες — λ. = λέξις, -εις — λπει = λείπει — μτ. = μετὰ — ξσμ. = ξέσμα — ὅμ. (ὁ-) = ὅμοιος, κ.λπ. — ὁμκτλ. = ὁμοιοκατάληκτος, κ.λπ. — παρλπ. = παραλείπει, -ουν, κ.λπ. — παρπμπ. = παραπομπή — πβ. = παράβαλε — Π. Διαθ. Ο' = Παλαιὰ Διαθήκη (κατὰ τοὺς Ο') — πήδ. (-η-) = πήδημα — πίν. = πίναξ, -κες — πλρσ. = πλήρωσις — προηγμ. = προηγούμενος, κ.λπ. — πρσθ. = προσθέτει, κ.λπ., προσεθήκαμεν (οἱ ἐκδόται) — πτρχ. = πατριάρχης — ρ. = ρῆμα — σνεπλ. = συνεπληρώσαμεν (οἱ ἐκδόται) — στίξ. = στίξις — στχ. = στίχος — συνοδ. = συνοδικός, κ.λπ. — σχλ. = σχόλιον, -α — τίτλ. = τίτλος — τόν. = τόνος — ὑπκμ. = ὑποκείμενον — ὑπργεγρ. = ὑπεργεγραμμένος, κ.λπ. — ὕπρθ. = ὕπερθεν — χ. = χεῖρ — χσμ. = χάσμα — χωρ. = χωρίον — ὠβλ. = ὠβελίσσαμεν (οἱ ἐκδόται) — ὠρσμ. = ὠρίσαμεν (οἱ ἐκδόται).

* Κατ' ἀνέκδοτον ὑπὸ τοῦ ἐν τῷ Κέντρῳ Ἑρεύνης τοῦ Μεσαιωνικοῦ καὶ Νέου Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν συναδέλφου Γ. Παπαδημητρίου ἐκπονηθέντα συστηματικὸν «Πίνακα συντομογραφιῶν κριτικῶν ὄρων χρησίμων διὰ τὴν σύνταξιν ἐλληνογλώσσου κριτικοῦ ὑπομνήματος».

Μ α ν ο υ ῆ λ Μ α λ α ξ ο ὺ Ν ο μ ο κ ά ν ω ν

· · · · ·
· · · · ·

1 [224^β A, 90^α I, 219^α R, 73^α V] **Κεφάλαιον σξθ'. Περὶ γυναικῶν μνηστευομένων ἐν ᾧ καὶ περὶ μνηστείας**

Ὁ ξθ' τοῦ Μεγάλου Βασιλείου κανόν, εἰ ἀναγνώστης, φησί, τῇ αὐτοῦ μεμνηστευμένη πρὸ τοῦ γάμου μιχθείη, κάκεινης τοῦτο ἐλομένης, ἐπ' ἐνιαυτὸν ἀφοριζόμενος, εἰς [73^β V] τὸ ἀναγινώσκειν πάλιν ἐπάνεισιν, εἰς μείζονα μὴ προκόπτων βαθμόν [225^α A]. Εἰ δὲ μνηστείας χωρὶς συνέλθοι γυναικὶ καὶ εἰ λαβεῖν αὐτὴν εἰς γυναῖκα λόγους ἴσως μετ' αὐτῆς ἐποιεῖτο, καὶ τῆς τοῦ ἀναγνώστου ὑπηρεσίας ἐκπίπτει· εἰ δὲ ὑπρέτης ᾗτοι ὑποδιάκονος τῷ δευτέρῳ πάθει ἀλοίη, τῆς ὑπηρεσίας ἐκβάλλεται ταχέως.

10 **Περὶ τοῦ τὴν ἑτέρῳ μνηστευομένην λαμβάνοντος**

Ὁ ζη' τῆς ἑκτῆς συνόδου· [219^β R] Ὁ ἑτέρῳ μνηστευθεῖσαν γυναῖκα, ἔτι τοῦ μνηστευσαμένου ζῶντος, πρὸς γάμου κοινωνίαν ἀγόμενος, τῷ τῆς μοιχείας ὑποκείσθω ἐγκλήματι. Ἐτι δηλονότι τῆς μνηστείας νόμῳ συνισταμένης καὶ διαζυγίου μὴ σταλέντος· δεῖ γάρ, φησὶν ὁ νόμος, ὥς ἐπὶ γάμου διαλύσεως, οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ μνηστείας στέλλεσθαι διαζύγιον δι'

σξθ' 3 <Ὁ ξθ' - 9 ταχέως <Βλάστ. Γ 15: 179²⁰⁻²⁷ || <...<καν. 69 Βασιλείου || 11 Ὁ ἑτέρῳ - 13 ἐγκλήματι <καν. 98 Πενθ. || 13 Ἐτι δηλονότι - 37 γυναῖκά σου <σχλ. Ζωναρᾶ εἰς καν. 98 Πενθ. (=Σύντ. 2, 539¹⁶/40¹⁵) || <...<Νε. Ἀλεξίου Α' ἔτ. 1092 (=J.G-R.: ΖοL. 378/83, Ζέπ. 321/25· πβ. Dölger ἀρ. 1167) — Π. Διαθ. Ο', Δευτ. κβ' 24 — Κ. Διαθ., Ματθ. α' 20 || >Μαλξ.

σξθ': 3 τοῦ μεγάλου βασιλείου ἐν τῇ ᾧ κώδδ. || κανόν παρλπ. V || αὐτοῦ ὡς Σύντ. δρθ.: αὐτοῦ κώδδ. || 4 ἐπ' ἐνιαυτὸν A, ἐπ' ἐνιαυτὸν I, ἐπ' ἐνὶ αὐτὸν RV || 5 εἰς² AR, εἰ IV || 6 συνέλθη V || 9 μτ. τῷ πρσθ. πρεσβυτέρῳ διαγεγρ. V || ἀλόοι I, ἀλόη V || ταχέως κώδδ.: ἀνεμέν. τελέως (ὡς Σύντ., ὅπου τελέως ἐκβάλλεται) || 10 ἐκφλ. παρλπ. V || 11 ζη' A || ἑκτῆς AR, ζ' IV || συνόδου ζ' ζη' ἐν τῇ ᾧ κώδδ. || 12 μτ. ζῶντος πρσθ. γάρ V || πρὸ V || 13 μοιχείας I || σχόλιον ἐν τῇ ᾧ IR, ἐν τῷ κειμ. (μτ. ἐγκλήματι) A || ἔτι AR, ὅτι IV || 15 μτ. μνηστείας

εὐλογον τυχὸν αἰτίαν ἢ τὴν ὥς ἀνυποστάτου τυχὸν τοῦ γάμου διὰ τὸ
 ἀθέμιτον ἢ καινοτάτην θρησκείαν ἀγνοηθεῖσαν ἢ διὰ τὴν τῶν τρόπων
 αἰσχρότητα ἢ τύχης ἐναλλαγὴν ἢ ἐγγάστριον ἐξ ἀλλοτρίων σπερμάτων
 φωραθὲν ἢ γάμων ὑπέρθεσιν ὑπὲρ τετραετίαν μὴ ἐξ εὐλόγου αἰτίας ἐκτα-
 20 θεῖσαν διὰ νόσον χρονίαν ἴσως ἢ θάνατον γονέων ἢ κεφαλικά ἐγκλή-
 ματα ἢ μακρὰς ἀποδημίας ἐξ ἀνάγκης γενομένας· ἔτι δὲ διὰ βίαν ἄρχον-
 τος ἐπαρχίας μνηστευομένης τῆς τε κόρης καὶ τῶν αὐτῆς γονέων μὴ
 συναινούντων ἢ δι' ἀπόκαρσιν ἀληθῆ καὶ πρὸς μονήρη βίον ἀπόκλινιν
 ἢ τὸ μὴ δύνασθαι τὴν γυναῖκα τεκνοποιεῖν ἢ τὸν ἄνδρα τὰ τῶν ἀνδρῶν
 25 ἐνεργεῖν ἢ τὸ εἶναι βουλευτὴν ἢ τὸ τῷ δημοσίῳ ὑποκεῖσθαι αὐτοῦ τὴν
 οὐσίαν ἢ ἄλλῳ βαρυτάτῳ λειτουργήματι ἔνοχον εἶναι. Ὁ γάρ τινος τού-
 των <τῶν> ἀπηριθμημένων τὴν συστάσαν ἤδη μνηστείαν μὴ διαστήσαν-
 τος ἢ διασπαράξαντος τὴν ἐτέρῳ μνηστευθεῖσαν ἀγαγόμενος, ἔτι τοῦ μνη-
 στευσάμενου ζῶντος, τῷ [225^β A] ἐγκλήματι τῶν μοιχῶν εἰκότως ὑπόκει-
 30 ται· μοιχεῖα γὰρ ἄλλ' οὐ γάμος τὸ γινόμενον. Εἰ γὰρ ὁ ἀπολελυμένην
 γαμήσας μοιχᾶται, κατὰ τὴν τῆς αὐτοαληθείας ἀπόφασιν, ὁ τὴν μὴ νόμῳ
 τοῦ μνηστῆρος <λελυμένην> ἀγαγόμενος, ποῦ τετάσσεται; Καὶ ἐν τῇ Πα-
 λαιᾷ δὲ παραπλησίως τῷ μοιχῷ κολάζεται ὁ φθείρων τὴν ἄλλῳ μεμνη-
 στευμένην, ἐπειδὴ τὰ τῆς μνηστείας αὐτοῦς συνήρμοσε σύμβολα, ὅθεν
 35 καὶ γυναῖκα αὐτὴν προσηγόρευσεν «ἐταπείνωσε» γάρ φησι «τὴν γυναῖ-
 [220^α R]κα τοῦ πλησίον»· οὕτω δὲ καὶ ἡ ἁγία παρθένος γυνὴ τοῦ Ἰωσήφ
 ἐχρημάτισε· «μὴ φοβηθῆς» γάρ φησι «παραλαβεῖν Μαριάμ τὴν γυναῖκά
 σου». Νῦν μὲν ἡ μνηστεία γάμῳ ἰσοδυναμεῖ ἐκ νεαρᾶς τοῦ βασιλέως κυ-

(Θεμ.) ρλη' 1, (Ρουμ.) ρμδ' || 38 Νῦν μὲν - 47 ἐγκλήματι <σχλ. Ζωναρᾶ εἰς καν. 98 Πενθ.
 (=Σύντ. 2, 539³⁻¹⁴ || <...>Νε. Ἀλεξίου Α' ἔτ. 1084 (=J.G.-R.: ΖοL. 360/63, Ζέπ. 321/25.

προθ. οὕτω AR || στέλεσθαι IV || 16 δι' εὐλον I || αἰτίαν τυχὸν IV || 17 ἀθέμητον IV || 18 ἐν
 ἀλλαγὴν I || ἐγκάστριον V || 20 νόσον δρθ. ἐκ Σύντ.: νόσου κώδδ. || 21 μακρὰς AIR || γενομέ-
 νας δρθ. ἐκ Σύντ.: γενομένης κώδδ. || 22 μνηστευομένης (ὥς Σύντ.) κώδδ.: ἀνεμέν. τῆς μνη-
 στείας γενομένης (περὶ ἧς γρφ. πβ. Βλάστ. I 15: 183¹⁸, ὁπόθεν τὸ ἡμέτ. χωρ. σπβ' στχ. 12) ||
 τῆς τε κόρης δρθ. ἐκ Σύντ.: τῆς τεκούσης κώδδ. || αὐτῆς δρθ.: αὐτῆς IV κ. Σύντ., αὐτῇ AR ||
 23 μονήρι V || ἀπόκλησιν V || 25 τὸ² παρλπ. IV || δημοσίῳ I || 27 τῶν συνεπλρ. ἐκ Σύντ.:
 παρλπ. κώδδ. || ἀπηριθμημένων (ὥς Σύντ.) δρθ.: -μουμένων κώδδ. || συστάσασαν V || 28 ἀγα-
 γόμενος (ὥς Σύντ.) κώδδ.: ἀνεμέν. ἀγόμενος ὥς ἡ πηγὴ τῆς διατάξεως (ἀνωτ. στχ. 12· πβ.
 σπβ' 18) || 30 ὁ παρλπ. V || 31 μοιχᾶται I || αὐτοαληθείας (ὥς Σύντ.) A: ἀληθείας IRV || 32
 λελυμένην συνεπλρ. ἐκ Σύντ.: παρλπ. κώδδ. || 33 ὁ φθείρων AIV: ἀφθείρων R || ἄλλῳ V || 35
 προηγόρευσεν IV || 37 ἐχρημάτισε IV || φοβηθῆς (ὥς Σύντ.) δρθ.: φοβηθεῖς κώδδ. || 38 ζω-

40 ροῦ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ· καὶ πάλαι δέ, ἐπεὶ φίλημα τῶν μνηστευομέ-
 νων ἐπὶ τῇ μνηστείᾳ ἐγίνετο καὶ ἀρράβων τῇ γυναικὶ παρείχετο παρὰ τοῦ
 ἀνδρός, εἰκότως [90^b I] καὶ τότε ὁ ζῶντος τοῦ μνηστῆρος τὴν μνηστὴν
 εἰς γάμον ἀγόμενος τῷ τῆς μοιχείας ἐγκλήματι καθίστατο ἔνοχος, κἂν
 ἐξῆν τότε λύειν τὴν μνηστείαν, τῆς ποινῆς τοῦ προστίμου παρεχομένης·
 ἀλλὰ, μήπω τῆς μνηστείας λυθείσης, μνηστὴ ἦν ἡ γυνὴ ἑτέρου καὶ ὁ ταύ-
 45 τὴν λαβὼν μοιχὸς εἰκότως ἐκρίνετο· ὅπου δὲ οὔτε φίλημα οὔτε δόσις
 ἀρράβωνος παρηκολούθησεν, ὥς νῦν γίνεται ἐπὶ τῶν λεγομένων δεσμῶν,
 κἂν ἕτερος λάβῃ τὴν γυναῖκα, οὐχ ὑποπεσεῖται μοιχείας ἐγκλήματι. Τὴν
 μνηστείαν οἱ νομοθέται ὀρίζονται μνήμην καὶ ἐπαγγελίαν τῶν μελλόντων
 γάμων. Ἐλεγον οὖν τινες, ὥς, εἴ τις τὴν ἑτέρῳ μνηστευθεῖσαν κατὰ νόμον
 50 γάμου ἀγάγηται, οὐκ ἔστι μοιχὸς, ἀλλ' οὐδὲ πόρνος· πορνείαν μὲν γὰρ
 οὐχ ἤμαρτεν, ὅτι νομίμως συνεζύγη μετὰ ταύτης, μοιχείαν δὲ οὐκ ἐπλημ-
 μέλησεν, ὅτι ὕπανδρος οὐκ ἔτι ἐστί. Τοῦτο τοίνυν μὴ παραδεξάμενοι οἱ
 ἅγιοι πατέρες ὥρισαν ὥς μοιχὸν κατακρίνεσθαι [226^a A] τὸν πρὸς γάμου
 κοινωνίαν λαμβάνοντα τὴν ἑτέρῳ μεμνηστευμένην, ὅτι τε φίλημα προέβη
 55 μέσον τῶν μνηστήρων καὶ ἀρράβωνες ἐδόθησαν χάριν ἀσφαλείας τῶν
 συναλλαζάντων μερῶν καὶ οὐκ ἄλλως ὁ μνηστὴρ ἑτέραν γυναῖκα λαβεῖν
 ἠδύνατο, εἰ μὴ κατὰ νόμους τὴν πρώτην μνηστείαν ἔλυσε· καὶ ἀπὸ μὲν
 τοῦ κανόνος ταῦτα. Πολλῷ δὲ πλέον σήμερον ὥς μοιχὸς ὁ τοιοῦτος κατα-
 κριθήσεται, ὅταν, ἀπὸ τῆς περὶ μνηστείας προσκυνητῆς νεαρᾶς [220^b R]
 60 τοῦ ἀοιδίου βασιλέως κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, ἡ μνηστεία κατὰ
 πάντα σχεδὸν ἰσοδυναμεῖ τῷ τελείῳ γάμῳ· καὶ ἄλλως οὐ λύεται, εἰ μὴ
 καθ' οὓς τρόπους καὶ τὸ τέλειον διασπᾶται συνοικέσιον. Μὴ θαυμάσης

πβ. Dölger ἀρ. 1116) κ.1092 (πβ. Dölger ἀρ. 1167) || 47 Τὴν μνηστείαν - 88 σπερμάτων

ναρᾶ ἐν τῇ ᾧα κώδδ. || ἰσοδυναμοὶ I || 39 μνηστευομένων (ὥς Σύντ.) IV: μνηστευσαμένων
 AR || 41 μνηστῆρος κώδδ.: ἀνεμέν. μνήστορος (ὥς Σύντ.) || 43 προτίμου IV || παρεχόμενος
 IV || 46 παρηκολούθησεν (ὥς Σύντ.) AIR: -σ(αν) V || 47 πρὸ μοιχείας πρσθ. τῷ τῆς Σύντ. ||
 βαλσαμῶν ἐν τῇ ᾧα κώδδ. || 49 οὖν κώδδ.: γοῦν Σύντ. || 50 πορνίαν V || 51 συνεζύγη AR κ.
 (μτ. ξσμ. ἐξ ἀρχκ. συνεζεύχθη) I: -ζεύχθη V || 53 πρὸς γάμου δρθ. ἐκ Σύντ.: προγάμου
 ARV, πρὸ γάμου I || 54 μεμνηστευμένην δρθ. ἐκ Σύντ.: μνηστευμένην AR, μνηστευομέ-
 νην IV || 55 μέσον (ὥς Σύντ.) AV: μέσων IR || μνηστήρων κώδδ.: μνηστόρων Σύντ. || 57 ἠδύ-
 νατο δρθ. ἐκ Σύντ.: εἰ δύνατο AR, εἰ δυνατόν IV || 58 κατακριθήσεται ὁ τοιοῦτος Σύντ. || 59
 ὅταν δρθ. ἐκ Σύντ.: ὁ κανὼν κώδδ. || 60 μτ. ἀοιδίου πρσθ. ἀγίου Σύντ. || 61 πάντα δρθ.
 ἐκ Σύντ.: πᾶσαν κώδδ. || ἰσοδυναμοὶ κώδδ. || 62 καθ' οὗ IV || 64 δυνάμενος σρεπλθ. ἐκ Σύντ.:

δέ, ὅτι περὶ τῆς γυναικὸς οὐκ ἐθεσμοθετήθη τι παρὰ τῶν πατέρων· εἰ γὰρ
 κολάζεται ὁ ταύτην ἀγόμενος, <δυνάμενος> ἴσως προβαλέσθαι καὶ ἄγνοιαν,
 65 πολλῷ πλέον ἢ γυνὴ τιμωρηθήσεται ἢ μηδὲν τοιοῦτον εἰπεῖν ἐξισχύουσα
 ζῶντος τοῦ μνηστῆρος αὐτῆς. Ἐκεῖνος μέντοι ὡς μοιχὸς τιμωρηθήσεται,
 ὁ ἐν εἰδήσει τὴν μεμνηστευμένην ἐτέρῳ γαμήσας· ἡ δὲ γυνή, ὡς ἂν ἔχη
 τὸ πρᾶγμα, ὡς μοιχαλὶς κολασθήσεται. Τί δέ; Ὁ μὲν εἰς γάμου κοινωνί-
 αν ἀ<γα>γόμενος τὴν ἀλλοτρίαν μνηστὴν ὡς μοιχὸς κολάζεται, ὁ δὲ πορ-
 70 νεύσας μετὰ ταύτης οὐ τιμωρεῖται ὡς μοιχός; Εἴτε κατὰ γάμου κοινωνίαν,
 εἴτε πορνικῶς συμφθαρῇ τις ἐν εἰδήσει μετὰ τῆς ἐτέρῳ μεμνηστευμένης,
 ὡς μοιχὸς κολάζεται· μόνος γὰρ ὁ ἀγνοήσας τὴν μνηστείαν ὡς πόρνος
 τιμωρεῖται. Πρόσκειται δὲ τῷ κανόνι τὸ πρὸς γάμου κοινωνίαν ἀγαγέσθαι
 τινὰ τὴν τοῦ ἐτέρου μνηστὴν διὰ τὴν δηλωθεῖσαν αἰτίαν ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς
 75 ἐρμηνείας· καὶ ταῦτα μὲν περὶ μεμνηστευμένης ἐτέρῳ γυναικός. Εἰ γὰρ
 οὐ προέβη μνηστεία, ἀλλὰ συμφωνία δώσει προστίμου κατωχυρωμένη, οἷα
 εἰσὶ τὰ [226^β A] σήμερον γινόμενα δεσμοτικὰ χαρτία, τιμωρηθήσεται τις
 ἐκ τούτων παραβαίνων τὰ σύμφωνα καὶ συναλλάττων μεθ' ἐτέρου προσώ-
 που γάμον. Γίνωσκε δέ, ὅτι καὶ ἀπὸ τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου ἡ μνηστεία ὡς
 80 γάμος ἐλογίζετο καὶ ἡ μνηστὴ γαμῆτή κατωνομάζετο καὶ ὁ ταύτην ἀγό-
 μενος ἕτερος ἀνὴρ ὡς μοιχὸς ἐκολάζετο. Φησὶ γὰρ ὁ νόμος ἐν τῇ Πα-
 λαιᾷ· καὶ «ἐταπείνωσε τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον», ἥως διεπαρθένευσε τὴν
 μνηστὴν τούτου· καὶ ἡ ἀγία παρθένος καὶ θεομήτωρ οὕτω γυνὴ τοῦ
 Ἰωσήφ ἐχρημάτισε. Φησὶ γὰρ τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν εὐαγγέλιον· [74^α V] «μὴ
 85 φοβηθῆς [221^α R] παραλαβεῖν Μαριάμ τὴν γυναῖκά σου». Ἀνάγνωθι καὶ

<σχλ. Βαλσ. εἰς καν. 98 Πενθ. (=Σύντ. 2, 540¹⁶/41³¹) || <...<Βασ. 28.1.1 — Νε. Ἀλεξίου Α' ἔτ. 1092 (πβ. Dölger ἀρ. 1167) — Π. Διαθ. Ο', Δευτ. κβ' 24 — Κ. Διαθ., Ματθ. α' 20 || >Μαλξ.

παρλπ. κώδδ. || προβαλέσθαι δρθ. ἐκ Σύντ.: προλαβέσθαι AR, προσλαβέσθαι I, πρὸς λα-
 βέσθαι V || 65 ἡ² δρθ. ἐκ Σύντ.: ὁ κώδδ. || 67 ἔχει V || 68 ἀπορία ἐν τῇ ᾧα κώδδ. || τί δέ
 (ὡς Σύντ.) δρθ.: τίδαι κώδδ. || 69 ἀγαγόμενος δρθ. ἐκ Σύντ.: ἀγόμενος κώδδ. || 70 λύσις
 ἐν τῇ ᾧα κώδδ., ἐν τῷ κειμ. Σύντ. || 71 πορνικῶς δρθ. ἐκ Σύντ.: πορνικῶν AR, πορνικὸν
 IV || 72 ἀπορία ἐν τῇ ᾧα AR || 73 λύσις ἐν τῇ ᾧα AR || πρόσκειται (ὡς Σύντ.) AR: πρό-
 κείται IV || 76 δώσει AIR, δώσ (σ ὑπεργεγρ.) V || προτίμου IV || κατωχυρωμένη AR || 77 δε-
 σμοτικὰ V || οὐ τιμωρηθήσεται τις ἐκ τούτου ὡς Σύντ., ἀνεμέν. οὐ τ.τ. ἐκ τούτου, ἀλλ'
 ὡς || 78 συναλλάττων ἐγρ.: συναλάττων κώδδ. || 80 κατωνομάζετο I || ἀγόμενος δρθ. ἐκ Σύντ.:
 ἀγαγόμενος κώδδ. || 82 ἥως κώδδ.: ἡγουν Σύντ. || ἐπαρθένευσε V || 84 θεῖον καὶ ἱερὸν (ὡς
 Σύντ.) IV: ἰ. κ. θ. AR || 85 φοβηθῆς (ὡς Σύντ.) AR: -θείς IV || Μαριάμ κώδδ.: Μαρίαν Σύντ.

τὴν ἑγ' νεαράν τοῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος τοῦ φιλοσόφου, διοριζομένην λύεσθαι τὴν μνηστείαν, ἐὰν μετὰ ταύτην ἡ γυνὴ φωραθείη ἐγκυμονοῦσα ἐκ προὔποδοχῆς ἀλλοτρίων σπερμάτων.

1 **Κεφάλαιον σο'. Περὶ μνηστείας, ἵνα ἡ ὁ ἄρρην εἰς τὸν ιδ' χρόνον καὶ ἡ θηλεία εἰς τὸν ιβ'**

Μνηστεῖται παρ' ἡμῶν ἐτυπώθησαν ἀληθεῖς, ὅσαι μετὰ τῆς ἱερᾶς εὐλογίας καὶ κατὰ τὸν ὠρισμένον ἡμῖν καιρὸν τελεσθεῖσαι γνωρίζονται· ἀρμόδιος
5 δ' ἂν εἴη μνηστείας <καὶ> γάμου καιρὸς τῆς μὲν θηλείας τὸν δωδεκαετῆ χρόνον διατρεχούσης, τοῦ δὲ ἄρρενος τὸν δέκατον τέταρτον διαμείβοντος· μετὰ δὲ τὴν ἱερὰν τῶν εὐχῶν ἐπωδὴν καὶ τὴν συνήθη τοῦ ἀρράβωνος καὶ τοῦ φιλήματος παρατήρησιν, βραχείος ἢ καὶ πλείονος καιροῦ διαλείποντος, ὥς ἂν δόξειε τοῖς συναλλάττουσιν, ἀπαραιτήτως καὶ τὸν ἔννο-
10 μον γάμον προβαίνειν κελεύομεν καὶ μὴ κατὰ ταῦτόν συμβαίνειν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ πολλάκις καὶ ὥρᾳ. Εἰ δέ, πρὶν τὸν παρ' ἡμῶν ὀρισθέντα ἐπιστῆναι καιρὸν καὶ τῶν εἰρημένων μὴ γενομένων παρατηρήσεων, μνηστεῖται προβήσονται καὶ συμβόλαια, ταύτας μνηστείας ἀληθεῖς μηδὲ εἶναι μηδὲ ὀνομάζεσθαι, εἰ καὶ προσ[226^α Α] τίμου ποινῇ πρόσκειται· αἱ γὰρ κυρίως μνη-
15 στεῖται [91^α Ι] οὐ προστίμων λυθήσονται δόσεσιν, ἅπερ οὐδὲ τοῖς συμβολαίοις τὸ λοιπὸν συγγραφῆσονται· ὅτι μηδὲ παρ' αὐτῶν αἱ μνηστεῖαι κρατύνονται, ἀλλὰ διὰ τῆς τοῦ Θεοῦ ἐπικλήσεως, αἵπερ καὶ ἄλυτοι τὸ παράπαν μένουσι, μόναις λυόμεναι ταῖς αἰτίαις, αἷς καὶ οἱ γάμοι. Ἐπεὶ δὲ

(Θέμ.) ρλη' 2, (Ρουμ.) ρμδ' πβ. Νομκ. Α' 6, Α' 42.

σο' 3 Μνηστεῖται - 35 συνέρχεσθαι <Βλάστ. Γ 15: 180³¹/82² (πβ. Δυοβουνιώτην σ. 69, θεω-

|| 86 φιλοσόφου (ὡς Σύντ.) AIR: σοφοῦ V || 87 ἐγκυμονοῦσα κώδδ.

σο': 1 ἡ δρθ. ἐκ πίν. V: εἴη κώδδ. || ἄρρην δρθ. ἐκ πίν. V: ἄρρεν κώδδ. || χρόνον IV: ἔτος AR || θηλεία AR: θήλυ IV || 2 δωδέκατον A || 3 νεαρά ἀλεξίου τοῦ βασιλέως ἐν τῇ ὥρᾳ AI (μτ. βασιλέως προσθ. νεαρά Ι) R, ἐν τῷ κειμ. (παρλπ. τοῦ) V || ἀληθεῖς (ὡς Σύντ.) AR: παρλπ. IV || 4 καὶ (ὡς Σύντ.) A: παρλπ. IRV || τελεσθεῖσαι δρθ. ἐκ Σύντ.: τελεῖσθαι κώδδ. || ἀρμόδιος δρθ. ἐκ Σύντ.: ἀρμοδίους κώδδ. || 5 μνηστείας δρθ. ἐκ Σύντ.: μνηστεία κώδδ. || καὶ συνεπλρ. ἐκ Σύντ.: παρλπ. κώδδ. || 6 δέκατον τέταρτον IV: ιδ' AR, τεσσαρεσκαιδέκατον Σύντ. || διαμείβοντος κώδδ.: διατρίβοντος Σύντ. || 7 δὲ παρλπ. V || 9 δόξειε (ὡς Σύντ.) AIR: δόξη (ὡς J.G.-R.) V || ἔνομον V || 10 κατὰ ταῦτόν (ὡς J.G.-R.) δρθ.: κατ' αὐτόν κώδδ., κατὰ ταυτό Σύντ. || 12 μνησθεῖται V || 13 μὴ δὲ (δὲς) κώδδ. || 14 εἰ παρλπ. V || προτίμου IV || ποινῇ V || πρόσκειται (ὡς Σύντ.) AR: πρόκειται IV || 16 συγγραφῆσονται IRV κ. πρὸ δρθ. A: ἐγγραφ- A (μτ. δρθ. τοῦ συ εἰς ἐ) κ. Σύντ. || μὴ δὲ κώδδ. || 18 λυόμεναι δρθ. ἐκ Σύντ.: -ναις κώδδ.

κατὰ τὴν παλαιὰν τῶν νόμων συνήθειαν μετὰ τὸν ἑπταετῆ χρόνον τῆς
 20 κόρης οὐ καλῶς αἱ μνηστεῖαι προὔβαινον, ἀδεῶς γὰρ ἐπὶ τὰς μνηστευο-
 μένας εἰσερχόμενος ἕκαστος τῇ συνεχεῖ θέᾳ καὶ τῷ ἐλευθερίῳ τῆς ὁμι-
 λίας τὸ τοῦ ἔρωτος φλεγμαῖνον προσανέκαιον, ἡμεῖς καὶ τοῦτο θεσπίζο-
 μεν· τὰ μὲν κατὰ τὸν ἑπταετῆ χρόνον ἄχρι τοῦ ιδ' ἢ ιβ' τῆς ἡλικίας
 χρόνου [221^β R] γινόμενα ὡς ἐν τύπῳ μνηστείας συμβόλαια μὴ τάξιν
 25 ὅλως ἐννόμου μνηστείας καὶ ἀσφαλοῦς ἀποφέρεσθαι, ἀλλ' ὡς ἐπερωτή-
 σεις μόνον ἡσφαλισμένας κρίνεσθαι τε καὶ ἐνεργεῖν κατὰ τὸ ἔθος τῶν
 ἄλλων συναλλαγμάτων, ἐνεργεῖν δὲ τὸν παλαιὸν νόμον τὸν ἐπὶ τῇ μνη-
 στείᾳ ἐκφωνηθέντα ἐν τοῖς κεκωλυμένοις προσώποις μόνον ἐπὶ τῇ ἀπο-
 ζευχθείσῃ μνηστῇ, διὰ τὸ περιὸν τῆς παρὰ χριστιανοῖς ἐμπολιτευομένης
 30 καταστάσεως. Εἰ γὰρ καὶ <μῆ> μνηστεία ἐστὶ κατὰ τὸ ἀκριβὲς ἐντελὲς
 τὸ γινόμενον, ἀλλ' ὅτι σκοπὸν ἔχει<ν> μνηστείας δοκεῖ καὶ θεμέλιος γάμου
 ἐντεῦθεν προκαταβάλλεται, καλῶς ἂν ἔχοι τὰ κεκωλυμένα τῷ νόμῳ πρόσω-
 πα καὶ αὐθις κωλύεσθαι καὶ μηδὲν εἰς γυναῖκα λαμβάνειν, ἣν ὁ πα-
 λαιὸς νόμος μνηστὴν τινος γενομένην, καὶ τῆς μνηστείας λυομένης, οὐκ
 35 ἀφῆκεν ἑτέρῳ κατὰ γάμον συνέρχεσθαι.

1 **Κεφάλαιον σοά.** Περί τὸ τί ἐστὶ μνηστεία καὶ μηδαμῶς συνίστασθαι ἐπὶ
 χρόνοις ἐλάττωσι τῶν ἑπτὰ καὶ ποῖαι εἰσὶ κυρίως μνηστεῖαι

Μνηστεία ἐστὶν ἡ τῶν μελλόντων γενέσθαι γάμων ὑπόσχεσις· τὸ γὰρ
 προοικονομεῖν καὶ προκατασκευάζειν τὸ μετὰ ταῦτα μέλλον [227^β A]

5 γενήσεσθαι καὶ τὸ ἔλκειν καὶ φέρειν τινὰ τι πρᾶγμα εἰς ἑαυτὸν μνηστεύ-

ροῦντα τὸ χωρ. ἀρέκδ.) || <...<Νε. Ἀλεξίου Α' ἔτ. 1084 (πβ. Dölger ἀρ. 1116) || > Μαλξ. (Θέμ.)
 ρλθ' 1, (Ρουμ.) ρμε'· πβ. Νομκ. Α' 2, Φωτειν. Α' 21.9.

σοά' 3 Μνηστεία - 16 μνηστεύεται <Ἀρμ. 4.1.1-6 || <...<Πρόχ. Νόμ. 1.1-6 — Βασ. 28.1.1, 4-5.

|| ἐπεὶ δὲ δρθ. ἐκ Συντ.: ἐπειδὴ κώδδ. || 20 τὰς μνηστευομένας δρθ. ἐκ Συντ.: τῆς -νης κώδδ. ||
 21 εἰσερχόμενος δρθ. ἐκ Συντ.: -νοι κώδδ. || συνεχεῖ V || 22 ἔρρωτος AR || φλεγμαῖνον (ὡς
 Σύντ.) AR: φλεγόμενον IV || 23 μτ. ἑπταετῆ ἀνεμέν. τῶν συμβαλλόντων (ὡς Σύντ. κ. J.G-R.)
 || πρὸ ἄχρι πρσθ. καὶ εἰς τὸ ἐξῆς J.G-R. || τοῦ παρλπ. V || 24 γινόμενα (ὡς J.G-R.) κώδδ.:
 γενόμενα Σύντ. || 29 περιὸν (ὡς Σύντ.) κώδδ.: περιούσιον J.G-R. || παραχριστιανοῖς V || 30
 μῆ πρσθ. ἐκ J.G-R. κ. Συντ.: παρλπ. κώδδ. || 31 ἔχειν δρθ. ἐκ Συντ. κ. J.G-R.: ἔχει κώδδ. ||
 32 ἔχοι (ὡς Σύντ.) AR: ἔχη I, ἐφθρμ. V || 34 γενομένην (ὡς Σύντ. κ. J.G-R.) AIR: γινο-
 μένην V || 35 μτ. κατὰ πρσθ. τὸν κώδδ., ὅπερ ὠβλ. (παρλπ. Σύντ. κ. J.G-R.).

σοά': 2 ἑπτὰ AR: ζ' IV || εἰσὶν R || 3 ματθαίου ἐν τῇ ᾧα AIR, ἐν τῷ κειμ. V || 5 πρὸ φέ-

εσθαι λέγουσιν· ἐμφαίνει δὲ καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα τῆς μνηστείας μνήμην
 τοῦ ἐπαγγέλματος. Μνηστεία ἐστὶν ἡ τῶν μελλόντων γάμων ἐπαγγελία,
 καὶ ἐγγράφως καὶ ἀγράφως μνηστεία λέγεται συνίστασθαι. Οἱ συναινοῦν-
 τες τῷ γάμῳ καὶ τῇ μνηστείᾳ συναινοῦσιν· αἰεὶ δὲ συναινεῖν δοκεῖ ὁ
 10 πατήρ, εἰ μὴ ῥητῶς ἐναντιοῦται. Παρὰ γνώμην τῆς ὀρφανῆς ὁ ἐπίτροπος
 οὐ συνίστησιν αὐτῇ μνηστείαν οὔτε διαλύει τὴν γενομένην. Ὁ πατήρ τῆς
 ὑπεξουσίας δύναται διαλύειν τὴν μνηστείαν, οὐ μὴν καὶ τῆς αὐτεξουσίας.
 Ὡς ἐπὶ τῶν γάμων, οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς μνηστείας, οἱ συναπτόμενοι συναι-
 νοῦσι· δεῖ οὖν καὶ τὴν ὑπεξουσίαν συναινεῖν. Δοκεῖ δὲ τῷ πατρὶ συναι-
 15 νεῖν ἢ μὴ ἀντιλέγουσα. Τό[222^α R]τε δὲ μόνον ἀντιλέγειν δύναται, ὅτε
 τοῖς τρόποις ἀνάξιον καὶ αἰσχρὸν αὐτῇ μνηστεύεται. Ἡ μνηστευομένη
 ἐτέρῳ καὶ ἐτέρῳ γαμηθεῖσα ἀτιμοῦται. Ἡ ἐτέρῳ μνηστευθεῖσα ἀπαγορεῦ-
 σαι τὴν μνηστείαν καὶ ἐτέρῳ γαμηθῆναι οὐ κεκώλυται, γενομένου δηλονό-
 τι ῥεπουδίου ἢ τοι διαζυγίου. Ὁ τὸ γινόμενον νοῶν καλῶς μνηστεύεται,
 20 τουτέστιν ὁ μὴ ἥττων τῶν ἐπτὰ ἐτῶν. Νεαρὰ τοῦ καίσαρος Λέοντος οὕτω
 φησί· «Καὶ ἡμεῖς θεσπίζομεν, μηδαμῶς συνίστασθαι μνηστείαν ἐπὶ χρό-
 νοις ἐλάττωσι τῶν ἐπτὰ· μήτε μὴν ἱεροτελεστίαις βεβαιοῦσθαι τὴν μνη-
 στείαν, τοῦ τρισκαίδεκάτου ἔτους ἐνδεδούσης τῆς νύμφης, τοῦ δὲ νυμφίου
 τὸν τεσσαρεσκαίδεκάτον μὴ διαμετροῦντος. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἀπηγόρευται
 25 πρὸς τὴν κοινὴν καὶ δημοσίαν τοῦ πολιτευματος χρῆσιν· εἰ δὲ βασιλεύς,
 οἷα πολλὰ συμβαίνει, πράττων οἰκονομίαν τινά, καὶ μνηστείαν καὶ τὴν ἐξ
 ἱερολογίας συνάρμοσιν τοῖς μνηστευομένοις ἐνδον τῶν διορισθέντων
 [228^α A] ἐτῶν ἐπιψηφιεῖται, τοῦτο πρὸς τὸν νόμον οὐδὲν ἀντίκειται· ἔξε-
 στι γὰρ τοῖς ἐκ Θεοῦ τὴν οἰκονομίαν τῶν κοσμικῶν ἐγκεχειρισμένοις
 30 πραγμάτων ὑπέρτερον ἢ κατὰ νόμον οἰκονομεῖν, ὅς ἄγει τοὺς ὑπηκόους».

8-10 — Σύν. Μ 15.1,3, 5-6 — Βλάστ. Γ 15: 184 || πβ. Νομκ. Α' 11, Φωτειν. Α' 21.7-8 || 16 Ἡ
 μνηστευομένη - 43 λογίζεται ὕ Αρμ. 4.1.8-13 || <...<Πρόχ. Νόμ. 1.8 — Βασ. 21.2.13 § 3, 28.1,

ρειν προσθ. τὸ V || 8 καὶ¹ παρλπ. IV || 10 μτ. πατήρ προσθ. τῇ θυγατρὶ ὕ Αρμ. || ἐναντιοῦται
 δρθ. ἐξ ὕ Αρμ.: -οῦνται κώδδ. || 11 διαλύειν R || 15 εἰ μὴ IV || δύναται I: -τε ARV || 17 γα-
 μηθεῖσα [(ὡς ὕ Αρμ. πλὴν κώδδ. H(aepelianus)) A: -θῆναι IRV, (-θεῖναι κώδδ. H τοῦ ὕ Αρμ.)
 || 20 πρὸ ἥττων προσθ. ὦν ὕ Αρμ. || τὰς λ. Νεαρὰ - Λέοντος εἰσγμ. ἐξ ὕ Αρμ. εἰς τὸ κείμεν.: μό-
 ρον ἐν τῇ ὡς κώδδ. || οὕτως ὕ Αρμ. (πλὴν κώδδ. H) || 21 φησί παρλπ. V || φησί· Καί (ὡς ὕ Αρμ.).
 ἐστίξ.: φησί καὶ (ἄ. στίξ.) AR || καὶ ἡμεῖς φησί I || 22 ἐλάττωσι V || 23 τρεῖς (καὶ) δεκάτου
 V || 24 τεσσαρες (καὶ) δέκατον IV || 27 συνάρμοσιν (ὡς ὕ Αρμ.) IV: συναρμόσιν AR || τοῖς
 (ὡς ὕ Αρμ.) AR: τῆς IV || μνηστευομένοις [ὡς ὕ Αρμ. (πλὴν κώδδ. H)] A: μνηστευομένης IRV κ.

<Ἡ δὲ> νεαρὰ τοῦ καίσαρος Ἀλεξίου ἐκείνας εἶναι φησὶ κυρίως μνη-
 στείας καὶ ἀτεχνῶς ἰσοδυναμούσας γάμῳ, ὅσαι καὶ τὸν χρόνον, ὃν ἡ τοῦ
 βασιλέως καίσαρος Λέοντος θεσμοθεσία ὥρισατο, ἀκέραιον ἔσχον παρ'
 ἑαυταῖς καὶ τὴν ἱερὰν εὐλογίαν ἐπακολουθοῦσαν ἐγνώρισαν. Εἰ δὲ μνη-
 35 στεῖαί τινες κατὰ τὴν τοῖς πολλοῖς συνήθη ἀκολουθίαν ἤδη γεγόνασιν καὶ
 συμβόλαια μὲν ἐξετέθησαν, οὐπω δὲ ὁ τακτὸς ἐπέστη καιρὸς, καθ' ὃν ἡ
 τοῖς χριστιανοῖς ὀφειλομένη εὐλογία εἴωθε γίνεσθαι, καὶ οὐδὲ αἱ συνή-
 θεις ἐπὶ τοῖς μνηστευσαμένοις εὐχαὶ διὰ τοῦ ἱερέως ἐξεφωνήθησαν, ταύ-
 τας μνηστείας μὲν ἀκριβεῖς, ὅσον κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἀκρι-
 40 βολογίαν, μηδὲ εἶναι μηδὲ ὀνομάζεσθαι· ὡς ἀπλῶς δὲ ἀρεσκείας ἀνθρώ-
 πων δι' [222^b R] ἐπερωτήσεως κατησφαλισμένας τὸ ἐνεργὸν ἐπιφέρεισθαι.
 Ὅτι, ἐὰν ἀτελής γένηται μνηστεία καὶ οὐπω δεκτὴ γάμου, παράνομός ἐστιν
 ἡ μνηστεία καὶ ἀντ' οὐδενὸς λογίζεται. Ὁ μνηστευσάμενος κόρην καὶ μὴ
 συμφωνήσας χρόνον ἐν τῇ μνηστείᾳ ὀφείλει ταύτην, εἰ μὲν ἐν τῇ αὐτῇ
 45 ἐπαρχίᾳ διάγει, εἴσω διετίας γαμεῖν· εἰ δὲ ἐν ἀπουσίᾳ, εἴσω τριετίας· εἰ
 δὲ ὑπέρβηται, δύναται ἡ κόρη [91^b H] ἑτέρῳ συνάπτεσθαι. Σημείωσαι δέ,
 ὅτι τὸ τοιοῦτον ἐπὶ ἐφήβων νοεῖται. Ἐξ εὐλόγου αἰτίας καὶ περαιτέρω
 τετραετίας ὑπερτίθεται ἡ μνηστεία, τυχόν δια νόσου τοῦ μνηστήρος ἢ
 τῆς μνηστῆς ἢ θάνατον γονέων ἢ διὰ κεφαλικά ἐγκλήματα ἢ μακρὰς
 50 ἀποδημίας ἐξ ἀνάγκης γινομένης. Μνηστεύεται τις καὶ παρὼν δι' ἑαυτοῦ
 καὶ διὰ μέσου καὶ δι' ἐπιστολῆς. [228^b A] Καὶ μεταξὺ ἀπόντων γίνεται
 μνηστεία, ἐὰν μέντοι δέξωνται τὸ πραχθέν. Τὸ πένθος τοῦ ἀνδρὸς οὐ
 κωλύει τὴν γυναῖκα μνηστευθῆναι. Μετὰ τὸ συστήναι τὴν μνηστείαν οὐ

12-15 — Σύν. Μ 15.7, 9 — Νε. Λέοντος ζ' 109 — Νε. Ἀλεξίου Α' ἔτ. 1084 (πβ. Dölger ἀρ.
 1116) — Βλάστ. Γ 15: 184 || 43 Ὁ μνηστευσάμενος - 46 συνάπτεσθαι <Ἀρμ. 4.1.17 || <...<
 Πρόχ. Νόμ. 1.9 — Βασ. 28.1.16 — Σύν. Μ 15.10 — Βλάστ. Γ 15: 185 || πβ. Νομκ. Α' 22, Φω-
 τειν. Α' 21.3 || 46 Σημείωσαι - 47 νοεῖται <σχλ. εἰς Ἀρμ. 4.1.17: 470 σημ. 9 || 47 Ἐξ εὐλό-
 γου - 53 μνηστευθῆναι <Ἀρμ. 4.1.18-21 || <... <Πρόχ. Νόμ. 1.10-12 — Βασ. 21.2.10, 28.1.
 2-3, 14, 17 — Σύν. Μ 15.8, 11 — Βλάστ. Γ 15: 185 || πβ. Φωτειν. Α' 21.4-5 || 53 Μετὰ - 58

κῶδ. Η τοῦ Ἀρμ. || 31 ἡ δὲ προσθ. ἐξ Ἀρμ. || τὰς λ. νεαρὰ - Ἀλεξίου εἰσγμ. ἐξ Ἀρμ. εἰς τὸ
 κείμεν. : μόνον ἐν τῇ ᾧ κῶδδ. || 33 ἀκαιρέον V || 35 τὴν δευθ. ἐξ Ἀρμ.: τοὺς AIR, δυσανγν. V ||
 συνήθεις IV, -θει κῶδ. Η τοῦ Ἀρμ. || 38 εὐχὰς AR || ἐξεφωνήθειςαν V || 40 μὴ δὲ (δὲς)
 κῶδδ. || 42 νεαρὰ ἐν τῇ ᾧ AR κ. κῶδ. Η τοῦ Ἀρμ. || 44 χρόνον V: χρόνῳ A, χρόνων IR
 || 45 τριετίας V || 46 ση(μείωσαι) ἐν τῇ ᾧ IV || 48 τετραετίας (ὡς Ἀρμ.) AR: τε τριετίας
 IV || 49 διακεφαλικά ARV || μακρὰς ἐγρ.: -ᾱς κῶδδ. || 50 ἐξανάγκης V || γινομένης (ὡς Ἀρμ.)

δύνανται οί τῆς κόρης γεννήτορες ἀναγκάζειν τὸν μνηστῆρα παρέχειν
55 ἐγγυητὴν καὶ λαμβάνειν τὴν προῖκα, δαπανηρὸν ὄντα πολλάκις, ἢ μὴ δι-
δόντος διαλύειν τὴν μνηστείαν· ἀλλ' ἐκ παντὸς μὲν τελεῖται ὁ γάμος,
παρέχεται δὲ ἡ προίξ, καὶ ἐν συνεστῶτι τῷ γάμῳ εἰ βλέπει ἡ γυνὴ δαπα-
νωμένην τὴν προῖκα, τότε δύναται κινεῖν.

1 **Κεφάλαιον σοβ'. Ἐκ τῶν ἐρωτήσεων τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου Ἀλεξαν-
δρείας κυροῦ Μάρκου**

Ἡρράβωνίσató τις γυναῖκα καὶ ἐτελεύτησε πρὸ τοῦ ἱερολογηθῆναι μετ'
αὐτῆς, ὡς νενόμισται, καὶ πρὸ τοῦ συναφθῆναι αὐτῇ· ἀκίνδυνόν ἐστι ταύ-
5 τὴν λαβεῖν τὸν τούτου ἀδελφὸν ἢ οὐ; Τὸ καλὸν οὐκ ἐστι καλόν, εἰ μὴ
καλῶς γένηται. Εἰ γοῦν ἡ μνηστεία, ἥτοι ὁ ἀρράβων, ἐτελέσθη κατὰ τὴν
ὑποτύπωσιν τῆς νεαρᾶς νομοθεσίας τοῦ αἰοιδίμου βασιλέως κυροῦ Ἀλε-
ξίου τοῦ Κομνηνοῦ, μετὰ τελετῆς τῶν συνήθων ἀγίων εὐχῶν, [223^a R]
τῆς μὲν γυναικὸς οὔσης δωδεκαετοῦς, τοῦ δὲ ἀνδρὸς τὸν τεσσαρεσκαιδέ-
10 κατον χρόνον ἀνύσαντος, οὐ λήγεται ταύτην εἰς γάμον ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ·
ὁ γὰρ οὕτω τελεσθεὶς ἀρράβων ἐν πᾶσι τῷ νομίμῳ γάμῳ ταυτίζεται. Εἰ δὲ
κατὰ τὴν κρατοῦσαν συνήθειαν, ὡς μανθάνομεν, εἰς πάντα σχεδὸν τὰ
μέρη τοῦ νότου καὶ τῆς ἀνατολῆς ἀλλοτρίως ὁ θανὼν τὴν περιούσαν
ἡρράβωνίσάτο, συζευχθεῖη νομίμως αὐτῇ ὁ τούτου ἀδελφός.

15 *Συνοδικὴ διάγνωσις περὶ μνηστείας· ὅτι γυνὴ τις ἔλαβεν εὐχὴν μνηστείας μετὰ
τινος Ἰωάννου, δεκαετῆς οὔσα τότε τῆς ἡλικίας, καὶ βούλεται διαζυγῆναι*
[229^a A] *ἐκ τοῦ μνηστευσαμένου αὐτήν, λαβεῖν τῷ δευτέρῳ ἐξαδέλφῳ αὐτοῦ*
Κόρη τις, Εἰρήνη καλουμένη, ἔλαβεν εὐχὴν μνηστείας μετὰ τινος Ἰωάν-

κινεῖν <Ἀρμ. 4.1.23 || <...<Πεῖρα 25.7 || πβ. Νομκ. Α' 23.

σοβ' 3 Ἡρράβωνίσάτο - 14 ἀδελφός <ἐρτ. πτρχ. Ἀλεξανδρ. Μάρκου κ. ἀπκρ. Βαλσ. (=Σύντ.
4, 453⁴⁻¹⁸) || <... <Νε. Ἀλεξίου Α' ἔτ. 1084 (πβ. Dölger ἀρ. 1116) || >Μαλξ. (Θέμ.) ρμ' 1-3,

Α: -ης IV, δυσανγν. R || 54 δύναται AR κ. κῶδ. Η τοῦ Ἀρμ. || 55 λαμβάνην AR || 56 δια-
λύει V.

σοβ': 3 ἐρώτησις ἐν τῇ ᾧα I, ἐν τῷ κειμ. μτ. τὸν τίτλ. V || ἐτελεύτησεν IV || πρὸ AIR: πρὶν
V || 4 αὐτῆς ὁρθ. ἐκ πίν. AR κ. Σύντ.: αὐτοῦ κῶδδ. || ἐστὶν V || ταύτη IV || 5 βαλσαμὼν ἀπό-
κρισις ἐν τῇ ᾧα AR, ἀπ. βαλσ. ἐν τῇ ᾧα IV || εἰ AIR: ἐὰν V || 6 γενήται V || 7 κυρίου
Σύντ. || 9 μὲν παρλπ. Σύντ. || τέσσαρες καὶ δέκατον V || 11 μτ. τελεσθεὶς πρσθ. ὁ V || εἰ
AIR: οἱ V || 12 μανθάνομεν Α: -νωμεν IRV || 14 ἀδελφός κῶδδ.: αὐτάδελφος Σύντ. || 15 τις

νου, δεκαετῆς οὕσα τότε τὴν ἡλικίαν· λαληθείσης δὲ τῆς περὶ τούτου
 20 ἀθεμίτου μνηστείας, γέγονε σημείωμα δικαστικὸν ἐπιτρέπον διαζυγῆναι
 τοὺς ταύτῃ μνηστευσασμένους διὰ τὸ εἶναι τὴν μνηστείαν, ὡς εἴρηται,
 παράνομον. Βούλεται οὖν σήμερον ἡ Εἰρήνη νομίμως συναφθῆναι τῷ
 Θεοδώρῳ, δευτέρῳ ὄντι ἐξαδέλφῳ τοῦ Ἰωάννου, καὶ ἐρωτᾷ, εἰ ἔχει τινὰ
 25 παρεμποδισμόν. Ἡξίωσε τοίνυν τὴν ἡμῶν μετριότητα καὶ τὴν ἱεράν ἀδελ-
 φότητα μαθεῖν, εἴπερ οὐκ ἔχει κωλύμην τινὰ τὸ περὶ οὗ γέγονεν ἡ γραφὴ
 συνάλλαγμα. Ὡς ἤκουσεν οὖν ἐξ αὐτῆς καὶ ἐκ τῆς παρουσιαζούσης τῶν
 ἀδελφῶν ὁμηγύρεως, ὅτι τὸ τοιοῦτον συνάλλαγμα πανταχόθεν ἀκώλυτόν
 ἐστίν. Ἐπεὶ γὰρ ἡ μετὰ Ἰωάννου τελεσθεῖσα μνηστεία ὡς ἀνυπόστατος
 λέλυται διὰ τὴν τῆς Εἰρήνης ἀνηβότητα, καλῶς ἡ Εἰρήνη δευτέρῳ ἐξα-
 30 δέλφῳ αὐτοῦ κατὰ νόμον γάμου συζευχθήσεται· οὔτε γὰρ συγγενικὸν πρόσω-
 πον τὴν Εἰρήνην λογίζεται ὁ Θεόδωρος, οὔτε τοῖς ἐξ ἀγχιστείας δεσμοῖς
 καὶ ὅροις συσφίγγεται.

1 Κεφάλαιον σογ'. Ἐρώτησις τινὸς μοναχοῦ Διονυσίου περὶ μνηστείας

Ἐὰν κόρη τις πέμπτον ἄγουσα τῆς ἡλικίας ἔτος μνηστευθῇ ἀνδρὶ, [223^b
 R] ὁ δὲ διὰ τὴν ἀνηβότητα ταύτης ἀποστή, ἡ δὲ καὶ πάλιν ἑτέρῳ ἀνδρὶ
 μνηστευθῇ ἐβδόμῳ χρόνῳ τῆς ἡλικίας αὐτῆς, ὁ δὲ ἀνὴρ τὰ ἴσα τῷ προ-

(Ρουμ.) ρμζ' || 18 Κόρη - 32 συσφίγγεται (σχλ. Βαλσ. εἰς καν. 68 Βασιλείου (=Σύντ. 4, 223²¹/
 24²) || <...<συνοδ. ἀπφ. πτοχ. Θεοδοσίον Α' (πβ. Reg. Patr. ἀρ. 1152 || > Μαλξ. (Θέμ.) ρμα'
 1-2, (Ρουμ.) ρμζ'· πβ. Νομκ. Α' 16, Α' 42.

σογ' 2 Ἐὰν κόρη - 6 ἢ οὐ ~ ἐρτ. Διονυσίου (=Σύντ. 5, 381) || 7 Λέγομεν - 13 ἀνηβότητα

IRV: τῆς Α || 16 τῆς ἡλικίας κώδδ.: ἀνεμέν. τὴν -αν (πβ. κατωτ. στχ. 19) || 17 τῷ β' V ||
 19 τὴν AIV: τῆς R || 21 ταύτην IRV, τάχα Σύντ. || μνηστευομένους V || 24 ἐμποδισμόν
 IV || τοίνυν παρλπ. Σύντ. || 25 οὐκ παρλπ. IV || μτ. τινὰ προσθ. ἐμπιδισμόν (sic, γρ. ἐμποδι-
 σμόν) ἐν τῷ κειμ. V, ὁ ἐρμήνευμα εἰς τὴν λ. κωλύμην παρειαχθέν ἐκ τῆς ὥας εἰς τὸ κείμ.
 μᾶλλον ἢ λ. ὀφειλομένη εἰς ἐπανάληψιν τοῦ προηγμ. (στχ. 24) ἐμποδισμόν διὰ πῆδ. ἀπὸ τοῦ
 ἐν στχ. 25 εἰς τὸ ἐν στχ. 23 τινὰ || 26 συνάλλαγμα V || ἤκουσεν -(27) συνάλλαγμα προσθ. ἐκ
 Σύντ.: παρλπ. κώδδ. [διὰ πῆδ. τοῦ γρφ. τοῦ x ἀπὸ ὁμ. εἰς ὁμ.] || παρουσιαζούσης Σύντ.:
 ἀνεμέν. παρρησιαζούσης (πβ. κατωτ. σοζ' 67/68) || 27 ἀκόλυτόν V || 28 ἐστίν V || τελεσθεῖ-
 σα δρθ. ἐκ Σύντ.: τεχθεῖσα κώδδ. || 29 μτ. εἰρήνη προσθ. τῷ IV || δευτέρῳ AIR: β' V || 30
 συζευχθῆναι V || 32 μτ. συσφίγγεται προσθ. διὰ τὸ ὑπερβῆναι τὸν ἐξ ἀγχιστείας ἕκτον βα-
 θμόν Σύντ.

σογ': 1 ἐρώτησις μόνον ἐν τῇ ὥα IV || τινὸς μοναχοῦ περὶ μνηστείας Διονυσίου V || 2

5 τέρω φρονήσας ἀπορράγῃ ταύτης, ἡ δὲ τρισκαιδέκατον ἄγουσα χρόνον
βουληθῇ νομίμως ἀνδρὶ συναφθῆναι καὶ ἱερολογηθῆναι, κεκώλυται ἢ οὐ;
Λέγομεν μὴ κεκωλῦσθαι ταύτην, διὰ τε τὸ παρ' ἡλικίαν μνηστευθῆναι
καὶ μὴ συναριθμεῖσθαι ὅλως τὰς τοιαύτας μνηστείας ταῖς ἐγνωσμέναις
[229^β Α] τῇ νεαρᾷ νομοθεσίᾳ μνηστείαις, καὶ προσέτι δέ, διὰ <τὸ> τοὺς
10 προηγησαμένους μνηστῆρας, τοὺς τὴν κλῆσιν διαψευσαμένους διὰ τὸ ἔκθε-
σμον, δικαίως ἤδη διαστῆναι αὐτῆς. Καί τοι, εἰ καὶ τις ἐκείνων τῆς μνη-
στείας ἀντεποιεῖτο, ἱκανὸν τῇ κόρῃ βοήθημα πρὸς ἀθέτησιν ἐκείνου τὸ
μὴ δοκεῖν συναινεῖν διὰ τὴν ἀνηβότητα.

1 Κεφάλαιον σοδ'. Περὶ μνηστείας ἐρώτησις

Ἐμνηστεύσατό τις κόρην οὐ μετὰ τῶν συνήθων ἱερῶν εὐχῶν, ἀλλὰ διὰ
συναινέσεως μόνης καὶ συμβολαίων γραφῆς· ἔξεστιν αὐτῷ συζευχθῆναι τῇ
αὐταδέλφῃ τῆς τοιαύτης κόρης ὡς τεθνηκυίας ἢ οὐ; Ἄλλος δέ τις, τὸν
5 αὐτὸν τρόπον γυναῖκα μνηστευσάμενος, ἄλλην ἡγάγετο θανούσης ἐκείνης·
ἄρα οὖν οὗτος ὡς δίγαμος λογισθήσεται ἢ οὐ; Περὶ ὧν ἡ ἐρώτησις, ὁ
μὲν πρῶτος, εἰ μὲν ἐπταετῆς ἡ κόρη ἦν ἢ ἐπέκεινα, ὁπότε κατὰ συναίνε-
σιν μόνην ἢ μέσον τούτων μνηστεία προέβη, κωλυθήσεται τὴν αὐταδέλφην
αὐτῆς κατὰ τὸν νόμον εἰς γυναῖκα λαβεῖν, θανούσης δηλονότι ἐκείνης, εἰ
10 δὲ ἐλάτ[92^α Ι]των ἐτύγχανε τῶν ἐπτά, ἐν τοιαύτῃ γὰρ ἡλικίᾳ οὐδὲ διὰ μόνης
συναινέσεως μνηστεία ὅλως συνισταμένη ἐπιγινώσκεται, ἀμέμπτως καὶ ἀκα-

<ἀπκρ. Ἡλιοῦ Κρήτης (= Σύντ. 5, 381²⁶⁻³⁴) || <...> (Νε. Λέοντος ζ' 109 — Νε. Ἀλεξίου Α' ἔτ. 1084 (πβ. Dölger ἀρ. 1116).

σοδ' 2 Ἐμνηστεύσατό - 6 ἢ οὐ <ἐρτ. Κωνσταντίνου Καβάσιλα (= Σύντ. 5, 419⁹⁻¹⁴) || 6 Περὶ

μνηστευθῆναι V || 3 ἡ δὲ AIR: εἰ δὲ V || 4 εὐδόμῳ IV || πρῶτέρῳ I || 5 ἡ δὲ AIR: εἰ δὲ
V || τρίς καὶ δέκατον V || 7 ἡλιοῦ μητροπολίτου κρήτης ἀπόκρισις ἐν τῇ ᾧα AR, (ἀπ. ἡλ.
μητρ. κρ.) IV || παρὰ ἡλικίαν V || 9 νομοθεσία μνηστείαις τῇ νεαρᾷ V || μνηστείαις (ὡς
Σύντ.) V: μνηστεία AIR || πρόσετι V || τὸ πρσθ. ἐκ Σύντ.: παρλπ. κώδδ. || 10 μτ. μνηστῆ-
ρας πρσθ. εἶγε μνηστῆρας δεῖ καλεῖν Σύντ. || 11 δικαίως δρθ. ἐκ Σύντ.: δίκαιον κώδδ. || ἤδη
AIR: εἶναι V || διαστῆναι AIR: δικαστῆναι V || καί τοι δρθ. ἐκ Σύντ.: καί τι κώδδ. || εἰ καὶ
τις IV: ἐκαίτις AR || 12 ἀντεποιεῖτω V || 13 δοκεῖ IV.

σοδ': 1 ἐρώτησις παρλπ. V || 2 λέοντος καὶ κωνσταντίνου τῶν βασιλέων ἐν τῇ ᾧα AIR ||
ἀπορία ἐν τῇ ᾧα κώδδ. || ἱερῶν παρλπ. V || 3 συναινέσεως AIR: συναίσεως V || μόνης παρλπ.
Σύντ. || 4 αὐταδέλφῃ AIR: ἀδελφῇ V || τεθνηκυία IRV || 6 ἄρα οὖν (ὡς Σύντ.) V : ἄρ' οὖν
AIR || λύσις ἐν τῇ ᾧα κώδδ. (ύσις I) || περὶ ὧν ἐρώτησας Σύντ. || 7 ἐπταετῆς ἦν ἡ κόρη
Σύντ. || συναίνεσιν AIR: συναισιν V || 8 μέσων AR || 9 αὐτῆς κώδδ.: ταύτης Σύντ. || 11 συναι-

τηγορήτως αὐτῇ συζευχθήσεται· τοὺς χρονικοὺς ὅρους τῶν νόμων οὔτε
καινίζειν, οὔτε ὑπερβαίνειν δυνάμεθα. Ὁ δέ γε δεύτερος, ἐπειδὴ τῇ συναι-
νέσει τῆς [224^α R] μνηστείας ἢ ἱεροτελεστία, ὡς ἢ ἀφήγησις, οὐκ ἐπηκο-
15 λούθησεν, οὐδαμῶς ὡς δίγαμος λογισθήσεται· γάμον γάρ οὐ λογοπραγία
συνίστησιν, ἀλλ' οὐδὲ φανερά ἢ λαθραία συνάφεια, πορνεία γάρ ἐστιν
αὕτη, εὐχῶν δὲ ἱερῶν ἐπῳδαὶ καὶ τὰ ταύταις ἀκόλουθα. Πῶς δὲ καὶ λογι-
σθήσεται δίγαμος ἢ ὀνομασθήσεται ὁ μὴ γάμου πεπειραμένος τοιούτοις
προνομίοις ἐγκοσμουμένου; [230^α A] Καθόλου δὲ τὰ τῶν συναινέσεων
20 μόνων, ὡς ἐν κεφαλαίῳ εἰπεῖν, ἐπὶ τε συστάσει μνηστείας καὶ ἐπὶ γάμου
λύσει, τὸ ἄπρακτον ἐκ τῶν διαληφθεῖσων νεαρῶν διατάξεων ἀπηνέγκαντο,
κἂν ἐπὶ τῶν πρεσβυτέρων νομοθεσιῶν τὸ κράτος ἐκέκτηντο.

1 [75^α V] **Κεφάλαιον σοε'.** Ἔτι περὶ μνηστείας· ὅτι κληρικός τις ἡρραβωνί-
σατο γυνὴ ἑπταετῆς οὔσα καὶ διὰ τὸ εἶναι παράνομον ἀπέστη ἀπ' αὐτῆς καὶ
μετὰ χρόνους ὀκτὼ πρὸς γάμον ταύτην νομίμως ἡγάγετο

Σημείωμα κατέστρωται τοῦ ἀγιοτάτου πατριάρχου ἐκείνου κυροῦ Νικο-
5 λάου, τάδε κατὰ ῥῆμα διαλαμβάνον· «Προκαθημένης τῆς ἡμῶν μετριότη-
τος, συνεδριάζοντων καὶ τῶν ἱερατάων ἀρχιερέων, ὁ θεοφιλέστατος μητρο-
πολίτης Κυζίκου Συμεών, συνεδριάζων τῇ ἡμῶν μετριότητι, εἶπεν, ὡς
κληρικός τῆς κατ' αὐτὸν μητροπόλεως Ἰωάννης Διαβατηνὸς ὀνομαζόμε-
νος ἐμνηστεύσατο Μαρίαν τινὰ τοῦ Θεοφίλου καλουμένην, ἡλικίας οὔσαν
10 ἑπταετοῦς· μαθὼν δὲ τὴν μνηστείαν εἶναι παράνομον διὰ τὴν τῆς μνη-
στῆς ἀνηβότητα, τότε μὲν ἀπέστη ταύτης, μετὰ δὲ χρόνους ὀκτὼ νομίμως
ταύτην πρὸς <γάμον> ἡγάγετο· καὶ ταῦτα λέγων ἤθελε τὸ ποιητέον ἐπὶ

ὦν - 22 ἐκέκτηντο <ἀπκρ. Ἰωάννου Κίτρους (= Σύντ. 5, 420⁸⁻²⁶) || <...> <Νε. Λέοντος ζ' 109 —
Νε. Ἀλεξίου Α' ἔτ. 1084 κ. 1092 (πβ. Dölger ἀρ. 1116 κ. 1167).

σοε' 4 Σημείωμα - 26 ἀδιάρρηκτος <σχλ. Βαλσ. εἰς Νομοκάνονα 13.2 (= Σύντ. 1, 292^{17/93})

νέσεως AIR: συναίσεως V || 12 μτ. χρονικοὺς προσθ. γάρ Σύντ. || 13 δεύτερος AIR: β' V ||
14 ἢ¹ παρλπ. V || πρὸ ἱεροτελεστία προσθ. συνήθης Σύντ. || ἱεροτελεστεία V || ἢ² παρλπ. IV ||
ἐπικολούθησεν I, ἐπεκολούθησεν AR || 16 ἢ IV: ἢ AR || πορνεία V || 18 τὰς λ. ἢ ὀνομασθή-
σεται - 19 καθόλου δὲ παρλπ. IV || τὰ δρθ. ἐκ Σύντ.: διὰ κώδδ. || 21 λύσις V || ἀπηνέγκα-
το IV κ. Σύντ. || 22 κἂν κώδδ.: εἰ καὶ Σύντ. || νομοθεσιῶν AR: νοθεσιῶν IV || ἐκέκτητο V.
σοε': 1 ἔτι AIR: τι V [τὸ ἐλλπ. ἀρχκ. ἐρυθργρ. Ε παρετοποθετήθη πρὸ τῆς λ. σημείωμα
(στχ. 4)] || ἡρραβωνιάσατο AR || 2 ἀπ' ἔστη A || 3 ὀκτὼ V || 4 σημ. κατ. τοῦ ἀγ. ἐκείνου κυρίου
Νικ. πατρ. Σύντ. || 5 διαλαμβάνων κώδδ. || μετριώτητος V || 7 συνεδριάζοντων V || 9 μτ. ἐμνηστεύ-

τῷ κληρικῷ μαθεῖν. Ἦκουσεν οὖν ἀπὸ τῆς ἡμῶν μετριότητος καὶ τῆς
 συνεδριαζούσης ἀδελφότητος, ὥς οὐκ ἐπὶ μόνου τοῦ γαμικοῦ συναλλά-
 15 γματος ἀρράβωνας νενόμισται δίδοσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ἄλλων
 συναλλαγμάτων, πλὴν οὐκ ἠναγκασμένως ἀλλ' αὐθαιρέτως· ὥσπερ τοίνυν
 ἐπὶ τῶν ἄλλων συνα[224^β R]λλαγμάτων οὐ λέγομεν ἄκυρον εἶναι τὸ γεγο-
 νὸς μὴ δοθέντων ἀρράβωνων, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ γαμικοῦ συναλλάγματος,
 κὰν ἀρράβων ἦτοι μνηστεία <οὐ> προβῇ, βέβαιον ἔσται καὶ ἀδιάσπαστον.
 20 Τῆς γοῦν προβάσης μνηστείας, ὥς εἴρηται, μέσον τοῦ κληρικοῦ καὶ τῆς
 Μαρίας οὔσης ἀνυποστάτου, ἐσεῖται [230^β A] ὁ κληρικός ἔχων ἀδιασεί-
 στως τὴν διὰ μόνης γαμικῆς ἱερολογίας ἀρμοσθεῖσαν αὐτῷ σύζυγον, ὥς
 διείληπται. Πρὸ γάμου δὲ δωρεά, δι' ἣν καὶ τὴν μνηστείαν νενομοθέτη-
 ται γίνεσθαι μέσον τῶν ὁμοζύγων ἢ τῶν μερῶν αὐτῶν, οὐ τρακταῖσθήσε-
 25 ται, ἀλλ', ὥσπερ εἰ μηδὲ προέβη μνηστεία, μηδὲ πρὸ γάμου παρηκολού-
 θησε δωρεά, βέβαιος ὁ γάμος ἔστω καὶ ἀδιάρρηκτος».

1 **Κεφάλαιον σος'.** Περὶ μνηστείας καὶ ὅτι οὐδὲν ἔστι γάμου τε καὶ μνηστείας
 διάφορον εἰς σύστασιν τοῦ θεμιτοῦ καὶ ἐρρώμενου

Μηνὶ Ἀπριλίῳ κς', Ἰνδικτιῶνος δ', ἔτους ς' φοδ', προκαθημένου Ἰωάννου
 τοῦ παναγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ἐν τοῖς δεξιοῖς μέρεσι
 5 τῶν κατηχουμενείων, συνεδριαζόντων αὐτῷ τῶν θεοφιλεστάτων μητροπο-
 λιτῶν, τοῦ Καισαρείας, τοῦ Ἐφέσου, τοῦ Ἡρακλείας, τοῦ Ἀγκύρας, τοῦ

(πβ. Δυοβουνιώτην σ. 69, θεωροῦντα τὸ χωρ. ἀνέκδ.) || <...>(συνοδ. ἀπφ. πτερχ. Νικολάου Γ'
 (πβ. Reg. Patr. ἀρ. 966).

σος' 3 Μηνὶ - 52 ἐρρώμενου <συνοδ. ἀπφ. πτερχ. Ἰωάννου Η' Ξιφιλίνου (= Σύντ. 5, 51³/52³⁵.

σατο πρσθ. γυναῖκα Σύντ. (ἐνθα γυν. τινα Μαρίαν) || καλουμένου Σύντ. || οὔσα IRV || 12 γά-
 μον σνεπλρ. ἐκ τῆς ἐπκφλ. (ὡς Σύντ.): παρλπ. κώδδ. (πρὸς ἡγάγετο AR, προσηγάγετο IV) ||
 13 μετριότητος παρλπ. AR || 15 νενόμισται AR: νενόμισθαι IV || δίδοσθαι δρθ. ἐκ Σύντ.: δί-
 δοται κώδδ. || ἄλλων παρλπ. Σύντ. || 16 αὐθέρετως V || 19 οὐ πρσθ. ἐκ Σύντ.: παρλπ. κώδδ. ||
 βέβαιον (ὡς Σύντ.) δρθ.: βεβαίως κώδδ. || 21 οὔσης (ὡς Σύντ.) δρθ.: οὔσαν κώδδ. || 22 αὐτῷ
 δρθ. ἐκ Σύντ.: αὐτοῦ κώδδ. || συζυγὸν AR || ὡς σύζ. διείληπται V || 23 δωρεά (ὡς Σύντ.) δρθ.:
 -ὰν κώδδ. || 24 μέσων V || ἢ V: ἢ AIR || μερῶν δρθ. ἐκ Σύντ.: ἡμερῶν κώδδ. || 25 εἰ παρλπ.
 IV || μηδὲ¹ ἐγρ.: μὴ δὲ A, μὴ IRV || μηδὲ² ἐγρ.: μὴ δὲ κώδδ. || 26 ἔσται Σύντ. || ἀδιάρρηκτος V.
 σος': 1 κεφάλαιον σος' παρλπ. AR || περὶ μνηστείας καὶ παρλπ. IV || 2 θεμιτοῦ AIR: ἀθεμί-
 του V || 3 ἀρχιερατικὴ ἀπόφασις ἐν τῇ ᾧα κώδδ. || ἀπριλλίῳ κώδδ. || μτ. κς' πρσθ. ἡμέρα δ'
 Σύντ. || Ἰνδικτιῶνος κώδδ.: ἐπινεμήσεως Σύντ. || 4 παναγιωτάτου κώδδ.: ἀγιωτάτου ἡμῶν Σύντ.

Κυζίκου, τοῦ Χαλκηδόνος, τοῦ Σίδης, τοῦ Σεβαστείας, τοῦ Γάγγρας, τοῦ
 Φιλίππων, τοῦ Ἱεραπόλεως, τοῦ Κοτυαείου, τοῦ Μιτυλήνης, τοῦ Χωνῶν,
 τοῦ Νακωλείας· καὶ ἀρχιεπισκόπων, τοῦ Μαρωνείας, τοῦ Προικοννήσου,
 10 τοῦ Γαρέλλης, τοῦ Λήμνου, τοῦ Βοσπόρου, τοῦ Γοθθίας, ἐλθόντων ἐν
 ὑστέρω τοῦ Ἀμασειας, τοῦ Μελιτηνῆς, τοῦ Κλαυδιουπόλεως, τοῦ Ἴκο-
 νίου καὶ τοῦ Ὑδροῦντος. Εἰ καὶ μὴ προδήλως καὶ κατὰ τάξιν <ἐν> τῷ
 ἐκτεθέντι συνοδικῷ τόμῳ παρὰ τοῦ ἀοιδίου πατριάρχου κυροῦ Σισιννίου
 ἐπὶ τῶν κεκωλυμένων καὶ ἀθεμίτων γάμων διείληπται καὶ περὶ τῆς μνη-
 15 στείας, ἀλλ' ἐπεὶ καὶ τὴν τοῦ πατρὸς μνηστὴν καὶ τὴν τοῦ ἀδελφοῦ κω-
 λύει παντάπασιν ὁ πολιτικὸς νόμος τῷ υἱῷ ἢ τῷ ἀδελφῷ ζεύγνυσθαι, διὰ
 τὸ τὴν μὲν μη[225^α R]τρυῖας τάξιν ἐπέχειν, τὴν δὲ νύμφης, κἂν ὁ γάμος
 μὴ προβέβηκε, [231^α A] τὸ αὐτὸ δὲ καὶ ἐπὶ τῆς μνηστῆς τοῦ θετοῦ υἱοῦ,
 κἂν ἡ θέσις λυθῇ, μὴ δυναμένου τοῦ θετοῦ πατρὸς ταύτην λαβεῖν ὡς νύμ-
 20 φην καὶ τοῦ ιδίου υἱοῦ γαμετὴν, ἐκράτησε δὲ καὶ μέχρι τῆς δεῦρο τὸν
 μνηστευσάμενον κόρην καὶ ἢ θανάτῳ ταύτην ἀποβαλόντα ἢ διαζυγίῳ ἢ
 συναινέσει καὶ νομίμων προστίμων καταβολῇ, εἴτα ἑτέραν ἀγαγόμενον, μὴ
 δύνασθαι ἢ ἱερέα ἢ διάκονον ἢ ὑποδιάκονον χειροτονεῖσθαι, δίγαμον δη-
 λαδὴ λογιζόμενον ἔδοξε καὶ νῦν τῇ ἡμῶν μετριοτήτι καὶ πάσῃ τῇ ἐνδη-
 25 μούσῃ ἱερωτάτῃ συνόδῳ τὸ κρατεῖν ἐπὶ πάντων τῶν ἀθεμίτων <καὶ> κεκω-
 λυμένων μὴ μόνον, εἰ γάμος [92^ο I] καὶ ἱερολογία φθάσει συμβῆναι, κωλύ-
 εσθαί τε καὶ ἀθέμιτον τὸ συνάλλαγμα ὀνομάζεσθαι, ἀλλὰ, κἂν μνηστεία
 κατὰ τὸν νόμον τετέλεσται, γάμος δὲ οὐκ ἀπήρτισται, <θανάτῳ δὲ ἢ ἑτέρῳ
 τρόπῳ διαλέλυται,> μὴ ἐξὸν εἶναι θάτερον τῶν προσώπων κατὰ συγγέ-
 30 νειαν ἡνωμένῳ αὐτῷ προσώπῳ, ἐξ ἧς αἰτίας κώλυμα γίνεται γάμου ἢ κατ'

|| δεξοῖς V || 5 τῶν² παρλπ. Σύντ. || θεοφιλεστάτων κώδδ.: πανιερωτάτων Σύντ. || 7 τοῦ σίδης
 παρλπ. Σύντ. || 9 προικονήσου κώδδ. || 10 γαρέλλης δρθ.: -έλης AR, γαλέρης IV || θοτθίας
 IV || μτ. γοτθίας πρσθ. τοῦ Ἡρακλέος Σύντ. || μτ. ἐλθόντων πρσθ. καὶ Σύντ. || 11 ἀμασειας AIR
 || μελετινῆς V || 12 Ὑδροῦντος δρθ.: ἰ- κώδδ. || τάξιν κώδδ.: λέξιν Σύντ. || ἐν πρσθ. ἐκ Σύντ.:
 παρλπ. κώδδ. || 13 κυροῦ κώδδ.: κυρίου Σύντ. || σισιννίου (ὡς Σύντ.) δρθ.: -ινίου κώδδ. || 14
 καὶ² παρλπ. Σύντ. || 17 ἐπέχειν κώδδ.: ἔχειν Σύντ. || 18 μὴ δρθ. ἐκ Σύντ.: δὲ κώδδ. || 21 με-
 μνηστευμένον V || ἀποβαλόντα δρθ.: -λλόντα κώδδ. || διαζυγίῳ δρθ. ἐκ Σύντ.: διαζυγίας AIR,
 διὰ συζυγίας V || 22 νομίμων παρλπ. Σύντ. || 23 ἢ¹ παρλπ. Σύντ. || ὑποδιδιάκονον V || 24 ἐνδη-
 μούση AIR: ἐνδημοσία (ὑπρθ. τοῦ μ δυσξ. γρμ. (?) [= υ ?]) V || 25 τὸ κώδδ.: τοῦ Σύντ. ||
 ἀθεμήτων AR || καὶ πρσθ. ἐκ Σύντ.: παρλπ. κώδδ. || 26 φθάσει δρθ.: -ση κώδδ. || συμβῆναι
 κώδδ.: προβῆναι Σύντ. || 27 ἀθέμιτον κώδδ.: ἄθεσμον Σύντ. || 28 κατὰ παρλπ. V || θανάτῳ -
 29 διαλέλυται πρσθ. ἐκ Σύντ.: παρλπ. κώδδ. [πῆδ. τοῦ γρφ. τοῦ x ἀπὸ λ. εἰς λ. διὰ τὸ

ἄλλον τινὰ τρόπον τὸ ἀθέμιτον παρeisάγεται, συνάπτεσθαί τε κατὰ τὸν νόμιμον γάμον καὶ νόμοις ἐγνωσμένον ἢ θείοις κανόσι τὸ συνάλλαγμα ἢ τὴν συνοίκησιν κέκλησθαί τε καὶ ὅλως καθίστασθαι, τῆς νομίμου μνηστείας τοῦ γάμου τάξιν τε καὶ κατάστασιν ἐχούσης. Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ
 35 προστίμων ἄνευ λύεσθαι ταύτην οὐκ ἔξεστιν· ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῶν ἀθεμίτων νομικὸς διορίζεται κανὼν, ὥς, ἔνθα τὸ συνάλλαγμα νόμοις ἀπρόσδεκτον, ποινὴν ἀπαιτεῖσθαι οὐκ ἔξεστιν· ἐπὶ δὲ τῶν ἐρρώμενων καὶ νομίμων, ὥσπερ ἐν τοῖς γάμοις, αἱ ποιναὶ ἀντιδίδονται, εἰ μὲν ἐξ αἰτίας δηλονότι τῆς γυναικὸς τὸ διαζύγιον πέμπεται, τοῦ ἀνδρὸς κερδαίνοντος, εἰ δὲ
 40 παρ' αἰτίαν τοῦ ἀνδρὸς, τῆς γυναικὸς ἀποφερομένης τὸ κέρδος, οὕτω καὶ ἐν ταῖς μνηστείαις, [231^β A] τῆς λύσεως μετὰ προστίμου συνισταμένης, πρόδηλον, ὥς ὁ μνηστείαν συστησάμενος [225^β R] καὶ κατὰ νόμους διαλυσάμενος, εἴτα ἐτέραν ἀγαγόμενος, καὶ δίγαμός τε ἐστὶ καὶ οὕτω νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ὀνομασθήσεται τε καὶ ἔσται· τὸ δ' αὐτὸ πάντως καὶ ἐπὶ τῶν
 45 θηλειῶν, ἐπεὶ τὰ αὐτὰ ἐφ' ἑκατέρας φύσεως οἱ νόμοι κρατεῖν κἂν τοῖς γάμοις κἂν τοῖς ἐτέροις συναλλάγμασι θεspίζουσι. Διαρρήδην τοίνυν ἀποφαινόμεθα, ὅσα καὶ οἷα πρόσωπα ἀπὸ τῶν πολιτικῶν νόμων ἢ ἀπὸ τῶν θείων κανόνων ἢ ἀπὸ τοῦ δηλωθέντος συνοδικοῦ τόμου ἢ ἀπὸ ἐτέρου τοῦ περὶ τριγαμίας συνοδικοῦ τε ἅμα διὰ ταῦτα καὶ βασιλικοῦ θεspίσματος
 50 εἰς γάμου κοινωνίαν κεκώλυται, τὰ αὐτὰ καὶ ἐπὶ τῶν μνηστειῶν τὴν κώλυσιν ἐναργεστάτην ἔχειν, καὶ μηδὲν εἶναι γάμου τε καὶ μνηστείας διάφορον εἰς σύστασιν τοῦ θεμιτοῦ καὶ ἐρρώμενου.

Ἐτέρα συνοδικὴ σημείωσις περὶ τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου

Μηνὶ Μαρτίῳ ιθ', ἰνδικτιῶνος ε', ἔτους ς'φοε', προκαθημένου Ἰωάννου τοῦ
 55 ἀγιωτάτου ἡμῶν δεσπότη καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ἐν τῷ μικρῷ σεκρέ-

πβ. *Reg. Patr.* ἀρ. 896) || 54 Μηνὶ - 103 ἐξεφώνησαν (συνοδ. ἀπφ. πτρχ. Ἰωάννου Η' Ξιφι-

όμκτλ.] || κατὰ συγγένειαν κώδδ.: τῷ κατὰ τὴν συγγ. Σύντ. || 31 ἀθέμητον A || τε κατὰ τὸν νόμιμον (νόμον V) γάμον καὶ (ὥς Σύντ.) κώδδ.: ἀνεμέν. τε κατὰ τὸ νόμιμον (ἢ τὸν νόμον) καὶ γάμον || 34 τε παρλπ. Σύντ. || καὶ² παρλπ. V || 35 λύεσθαι δρθ. ἐκ Σύντ.: -σεσθαι κώδδ. || 36 ἔνθα AIR: ἐνταῦθα V || 37 ἐπὶ AIR: ἐπεὶ V || ἐρρώμενων δρθ. ἐκ Σύντ.: ἱερωμένων κώδδ. || 38 ἐξ αἰτίας AIR: ἐξετίας V || 39 πέμπεται AIR: πέμποντος V || 40 παραιτίαν AR || 41 προστίμου (ὥς Σύντ.) δρθ.: τὴν πρόστιμον κώδδ. || 42 νόμους (ὥς Σύντ.) δρθ.: νόμοις κώδδ. || 43 καὶ¹ παρλπ. Σύντ. || τε παρλπ. IV || 45 κἂν ἐγρ.: κἂν κώδδ. || 46 κἂν ἐγρ.: κἂν κώδδ. || 49 τε παρλπ. I || διὰ ταῦτα παρλπ. Σύντ. || 54 ἰνδικτιῶνος κώδδ.: ἐπινεμήσεως Σύντ. || 57 καὶ

τῷ, συνεδριαζόντων αὐτῷ καὶ τινων ἀρχόντων συγκλητικῶν, πρὸς τούτοις
 δὲ καὶ θεοφιλεστάτων μητροπολιτῶν, τοῦ Καισαρείας, τοῦ Ἡρακλείας, τοῦ
 [75^β V] Νικαίας, τοῦ Χαλκηδόνος, τοῦ Τυάνων, τοῦ Νεοκαισαρείας, τοῦ
 Ἀμορίου, τοῦ Κοτυαείου, τοῦ Ἀμάστριδος, τοῦ Κερατζηνηῆς, τοῦ Νακωλείας,
 60 καὶ ἀρχιεπισκόπων, τοῦ Σηλυβρίας, τοῦ Ῥουσίου καὶ τοῦ Γοθθίας. Τῇ
 αὐτῇ ἡμέρᾳ, τῶν συγκλητικῶν ἀπάντων ὑποχωρησάντων, ἐλθόντος δὲ καὶ
 τοῦ θεοφιλεστάτου μητροπολίτου Πατρῶν καὶ συγκέλλου Νικήτα, προε-
 τέθη τὸ ἀμφιβαλλόμενον περὶ τῆς μνηστείας, εἴτε χρὴ ἐν τοῖς συναλλά-
 γμασι τοῖς γαμικοῖς, ἔνθα συγγενείας ἐστὶ νόμος κώλυσιν ἐπάγων, ἀντὶ
 65 γάμου ταύτην λογίζεσθαι καὶ ἢ ἐπιτρέπεσθαι (τὸ μετὰ τοῦτο μέλλον προ-
 βῆναι συνοικέσιον ἢ ἀποτρέπεσθαι) ὡς ἄθεσμόν τε καὶ νόμοις ἐναντιού-
 μενον καὶ θείοις κανόσι [232^α A] προσκόπτον· καὶ ἠρωτήθησαν οἱ παρ-
 ῥησιάζοντες ἅπαντες θεοφιλέστατοι [226^α R] ἀρχιερεῖς καὶ εἶπον κοινῇ
 γνώμῃ κατὰ τὸ ἀναμφίβολον κωλυτέον εἶναι τὸ συνάλλαγμα, ἔνθα μνη-
 70 στείας προβάσης καὶ γάμου μὴ ἐπακολουθήσαντος πρὸς τι πρόσωπον, ἢ
 ἀπὸ συγγενείας ἢ ἀπὸ ἀγχιστείας προφανοῦς εἰργόμενον, μέλλει ἕτερον
 τελεσθῆναι συνάλλαγμα. Τοῦτο μὲν τοῦ ἐνενηκοστοῦ ὀγδόου κανόνος τῆς
 ἁγίας καὶ οἰκουμένης ἑκτῆς συνόδου οὕτω κατὰ ῥῆμα διαλαμβάνοντος·
 «Ὁ τὴν ἑτέρῳ μνηστευθεῖσαν, ἐπὶ τοῦ ἀνδρὸς ζῶντος, εἰς γάμον ἀγαγόμε-
 75 νος τῷ τῆς μοιχείας ὑποκείσθω ἐγκλήματι». Εἰ γὰρ μὴ ἐλογίζοντο οἱ θεοὶ
 πατέρες τὴν μνηστείαν εἰς τάξιν γάμου, ἀλλ' ἄλλο τι, πῶς ἂν μοιχείας
 ἐγκλήματι τὸν συναπτόμενον τῇ ἑτέρῳ μνηστευσαμένην ὑπέβαλλον; Πρὸς

λίνου (=Σύντ. 5, 53³/54²⁵. πβ. *Reg. Patr.* ἀρ. 897) || <...<Βασ. 28.5.2 §§ 6, 9, 28.5.3 § 4.

παρλπ. Σύντ. || θεοφιλεστάτων κώδδ.: πανιερωτάτων Σύντ. || 58 νεοκαισαρείας IV || 59 κερα-
 τζηνηῆς κώδδ.: κελεσηνηῆς Σύντ. [πβ. αὐτόθι σ. 474 ἔνθα Κελτзинη] || νακωλείας κώδδ.: Κολω-
 νείας Σύντ. || 60 ρουσίου AR: ροσίου IV || 62 συγκέλλου (ὡς Σύντ.) δρθ.: συγγέλου κώδδ. ||
 προετέθη δρθ. ἐκ Σύντ.: προσετέθη κώδδ. || 63 τὸ ἀμφ. περὶ τῆς μν. κώδδ.: τὸ τῆς μν. ἀμφ.
 Σύντ. || εἴτε κώδδ.: ἀνεμέν. εἶγε (ὡς Σύντ.) || τοῖς συν. τοῖς γαμ. κώδδ.: τοῖς γαμ. συν. Σύντ. ||
 65 ἢ AIR: εἰ V || τὸ μετὰ - 66 ἀποτρέπεσθαι πρσθ. ἐκ Σύντ.: παρλπ. κώδδ. [πῆδ. τοῦ γρφ.
 τοῦ γ ἀπὸ λ. εἰς λ. διὰ τὸ ὀμκτλ.] || 67 προσκόπτον δρθ.: -των κώδδ. || παρρησιάζοντες κώδδ.:
 παρουσιάζοντες Σύντ. || 68 θεοφιλέστατοι κώδδ.: πανιερώτατοι Σύντ. || 69 κωλυταῖον AR ||
 71 ἀγχιστείας δρθ. ἐκ Σύντ.: μνηστείας κώδδ. || 72 ἐνενηκοστοῦ ὀγδόου R: ἐννεν- ὀγδόου
 A, 4η IV || 73 καὶ παρλπ. Σύντ. || ἑκτῆς AR: ς IV || 74 ἀγαγόμενος κώδδ.: ἀγόμενος
 Σύντ. || 75 τῷ AIR: τὸ V || ὑποκείσθω δρθ. ἐκ Σύντ.: ὑποκείσθαι κώδδ. || εἰ ARV: οἱ I || 76
 εἰς τάξιν γάμου κώδδ.: εἰς γ. τ. Σύντ. || ἄλλο τι δρθ. ἐκ Σύντ.: ἀλότι AR, ἀλῶτι I, ἀ- V || 77

ὑπανδρον γὰρ προδήλως ἡ μοιχεία πλημμελεῖται, καὶ διάφορον οἱ κανό-
 νες τὸν τῶν ἐπιτιμίων λόγον καὶ τρόπον ἐπὶ τε τῆς μοιχείας καὶ τῆς πορ-
 80 νείας τίθενται· τοῦτο δὲ καὶ τοῦ πολιτικοῦ νόμου ἐν τῷ πέμπτῳ τίτλῳ τοῦ
 εἰκοστοῦ ὀγδόου βιβλίου τῶν Βασιλικῶν οὕτω λέγοντος· «Τὴν τοῦ πατρός
 μου ἢ τοῦ ἀδελφοῦ μου μνηστὴν οὐ δύναμαι λαμβάνειν, κἂν γαμεταὶ
 αὐτῶν <οὐ> γεγόνασιν· ἡ μὲν γὰρ μητρυιᾶς, ἡ δὲ νύμφης τάξιν ἐπέχει».
 Καὶ μετὰ τινὰ κεφάλαια· «Κἂν πολλάς ἔσχεν ὁ πατήρ μου, οὐδεμίαν αὐτῶν
 85 λαμβάνω· οὔτε τὴν μητέρα τῆς ποτέ μου μνηστῆς· γέγονε γὰρ πενθερά».
 Δῆλον οὖν καὶ ἐπὶ τούτου, ὥς ἀντὶ γάμου οἱ νομοθέται τὴν μνηστείαν
 ἔθεντο καὶ ἄθεσμον τὸ συμβαῖνον ἡγήσαντο καὶ μὴ οἶόν τε συνάπτεσθαι
 ἐθέσπισαν· καὶ ταῦτα ἐπὶ ἀγχιστείας· μετὰ γὰρ τὸ ἀπαριθμήσασθαι τὰς
 ἐξ αἵματος κωλύσεις ἐπάγουσιν· «Εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεροι οὐ διὰ θεσμὸν συγ-
 90 γενείας, διὰ δὲ τὴν ἀγχιστείαν μὴ προβαίνοντες». Καὶ ἐν τῷ καταλόγῳ
 τῶν τοιούτων κωλυμάτων συντάττονται καὶ τὰ εἰρημένα [232^β A] κεφά-
 λαια. Καὶ οἱ συμπαρόντες θεοφιλέστατοι ἀρχιερεῖς τῇ τοιαύτῃ κανονι-
 [93^α I]κῇ τε καὶ νομικῇ γνώμῃ ὁμογνωμόνησαν καὶ οὕτω φρονεῖν τε καὶ
 λέγειν ἀνωμολό[226^β R]γησαν καὶ μηδὲν τι ἐναντίον φρονεῖν ἢ πράττειν
 95 ὁμοφρόνως ἐξεῖπον· ἐπεὶ καὶ ἐν ταῖς (εἰς) ἱερωσύνην παραγγελίαις οὕτω
 ποιεῖν καὶ χειροθετεῖν ἔφασαν, ὥς, ὅτε τις μνηστευσαμένους τινὰ καὶ μὴ
 κατὰ γάμον συναφθεὶς ἀποσταίῃ ταύτης οἰοῦντοτε τρόπῳ, εἴτα ἐτέρῳ
 νομίμῳ γάμῳ συναφθῇ, οὔτε χειροτονίαν ἀρχιερέως δέχεται, οὔτε χειρο-
 τονούμενος, ἴσως ἐξ ἀγνοίας, ὠφέλειάν τινὰ ἔχει, ἀλλὰ τῆς ἱερωσύνης
 100 ὥς δίγαμος ἀλλοτριοῦται· ἐπεὶ καὶ τὴν ἐτέρῳ μνηστευθεῖσαν εἴ τις ἀγά-
 γεται, εἰς ἱερωσύνης βαθμὸν ἐμπεπόδισται ἀναβαίνειν. Οὕτω καὶ γινώσκειν
 καὶ λέγειν ὁμοῦ πάντες κατέθεντο καὶ οὕτω πράττεσθαι ἐκ παντὸς χρεῶν
 ἐξεφώνησαν.

ὑπέβαλον AR || 78 διάφορον κώδδ.: ἀδιάφορον Σύντ. || 80 πρὸ τίθενται πρσθ. οὐ Σύντ. ||
 πέμπτῳ AR: ε' IV || 81 εἰκοστοῦ ὀγδόου AR: κη' IV || 83 οὐ πρσθ. ἐκ Σύντ. κ. Βασ.:
 παρλπ. κώδδ. || ἐπέχη IV || 84 κεφάλαι R || οὐδὲ μίαν IV || 85 οὔτε κώδδ.: οὐδὲ Σύντ. κ.
 Βασ. || μτ. γὰρ πρσθ. μου Σύντ. (ἥτις λ. οὐ κεῖται ἐν Βασ.) || πενθερά AR || 86 οἱ νομοθέται
 τὴν μνηστείαν κώδδ.: τὴν μν. οἱ νομ. Σύντ. || 87 οἶον τε AIR: οἶονται V || 88 ἀπαριθμήσα-
 σθαι κώδδ.: ἀριθμή- Σύντ. || 89 εἰσὶ AIR: εἰ V || 90 διὰ δὲ τὴν ἀγχιστείαν κώδδ.: ἀνεμέν.
 διὰ δὲ ἀγχ. (ὥς Σύντ. καὶ Βασ.) || προβαίνοντες (ὥς Σύντ. κ. Βασ.) δρθ.: -τος AR, -τας
 IV || 91 κωλυμάτων I: καλυμάτων AR, κολημάτων V || 92 θεοφιλέστατοι κώδδ.: πανιερώτατοι
 Σύντ. || 93 ὁμογνωμόνησαν δρθ.: ὁμογνο- AR, ὁμο- I, ἐφθσμ. V || 95 εἰς πρσθ. ἐκ Σύντ.:
 παρλπ. κώδδ. || ἱερωσύνην AR || 96 ἔφασαν (ὥς Σύντ.) δρθ.: ἔφθασαν κώδδ. || 97 γάμον δρθ.
 ἐκ Σύντ.: γνώμην κώδδ. || 98 ἀρχιερέως χειροτονίαν Σύντ. || 100 ἀγάγεται Σύντ. || 101 ἐμπε-

- 1 **Κεφάλαιον σοζ'.** Χρυσόβουλλον τοῦ μακαρίτου βασιλέως κυροῦ Νικηφόρου τοῦ
 Βοτανειάτου, ἐπικυροῦν τὰς συνοδικὰς ἀποφάσεις τὰς περὶ τῶν ἀθεμίτων γά-
 μων καὶ τῆς μνηστείας γε<γε>νημένας ἐπὶ Ἰωάννου τοῦ ἀγιωτάτου καὶ οἰ-
 κουμενικοῦ πατριάρχου τοῦ Ξιφιλίνου, οὗ μετὰ θάνατον ἐπεβραβεύθη τῇ ἐκ-
 5 κλησίᾳ ὁ ὑποτεταγμένος χρυσόβουλλος <λόγος>.
- Τὸ ταῖς μεγίσταις τῶν διοικήσεων ἀεὶ Θεὸν συνέρχεσθαι λόγος θεῖος
 καὶ σοφὸς ἐπεκράτυνε, καὶ οὕτω διεξάγεσθαι τὰ μείζονα τῶν πραττομέ-
 νων οἶδαμεν ἅπαντες καὶ οὐκ ἀμφιβάλλομεν. Εἰ δὲ τῶν μεγίστων ἔργων
 τῶν ἐκ Θεοῦ καὶ ἡ τῶν ἀνθρώπων ζωὴ καὶ ἡ ἐκ τούτων παιδογόνησις
 10 καὶ εἰς τὸν βίον ἐπαύξησις οἰκονομία γίνεται τῇ ἐξ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλ-
 λον ἐκ τῆς τούτου κηδεμονίας καὶ προστάξεως γνωρίζεται ὁ γάμος, ὁ
 τοῖς νόμοις θεμιτὸς καὶ μὴ ἐκ Θεοῦ χωριζόμενος· ὥσπερ ἄραγε ἀλλό-
 τριὸς ἐστὶ καὶ ἐθνικὸς ὁ τῆς αὐτοῦ προστάξεως ἀλλοτριούμενός τε [233^α
 Α] καὶ διαιρούμενος. Εἰ γὰρ αὐτὸς ῥητῶς οὕτως διετράνωσέ τε καὶ ἐξε-
 15 φώνησε, τοὺς ἐκ Θεοῦ συνηνωμένους παρὰ ἀνθρώπων μὴ χωρίζεσθαι,
 καθά φησιν ἡ εὐα[227^α R]γγελικὴ καὶ θεῖα φωνή, τίς ἂν ἀπιστήσῃ, μὴ
 κατὰ βούλησιν αὐτοῦ κωλύεσθαι τὰ ἀθέμιτα, προβαίνειν δὲ κατὰ τὴν
 πῆφον <αὐ> τοῦ κατὰ τοὺς θεῖους καὶ ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας συναι-
 νούμενα καὶ μὴ κωλυόμενα. Ἡ, εἴ τις ἀπαυθαδιάσαιτο <πρὸς τὰ> ἐκ
 20 τῆς τῶν θείων νόμων καὶ συνοδικῶν οἰκονομίας καὶ κελεύσεως ἀρίστης
 οἰκονομούμενα, οὐκ ἄντικρὺς ἐστὶν ἀγτίστασις Θεοῦ καὶ ἀπόστασις τὸ
 πραττόμενον; Ἀλλὰ μὴ οὕτω τις μανεῖη καὶ τῶν οἰκείων ἐκσταίῃ φρε-
 νῶν, ὥς ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας μείζονος καὶ ἀπαραιτήτου κριτοῦ ἐκ τῆς

σοζ' 6 Τὸ ταῖς μεγίσταις - 61 κράτος <Νε. Νικηφόρου Γ' Βοτανειάτου ἔτ. 1080 (= Σύντ. 5,

πόδισται δρθ.: -δῖται κώδδ., ἐμποδίζεται Σύντ.

σοζ': 1 χρυσόβουλλον R || μακαρίτου R || 3 γεγενημένας δρθ. ἐκ Σύντ. κ. J.G-R.: γεννημ-AR, γενομ-IV || 5 χρυσόβουλος AR || λόγος προσθ. ἐκ Σύντ. κ. J.G-R.: παρλπ. κώδδ. || 6 δική-σεων V || θεὸν (ὡς Σύντ. κ. J.G-R. [ἐνθα Θεὸν ἀεὶ]) AR: θεῷ I, σὺν θεῷ V || 7 ἐπεκράτηνε V || μτ. οὕτω προσθ. οὐ IV || 9 μτ. ἀνθρώπων προσθ. ἐστὶ Σύντ. κ. J.G-R. || 10 οἰκονομία (ὡς Σύντ.) ἔγρ.: -μία κώδδ. (κ. J.G-R.) || 11 τούτου δρθ. ἐκ Σύντ. κ. J.G-R.: τότε κώδδ. || κηδαιμονίας V || μτ. ὁ² προσθ. τε V || 13 ἐθνηκὸς IV || 14 ῥητὸς AR || διετράνωσέ τε I (μτ. δρθ. ἐξ ἀρχκ. ται), V: -σέται AR || 15 συνηνωμένους I: -νομένους V, συνηνώμενος AR || παρ' ἀν(θρώπ)ου V || 18 αὐτοῦ δρθ. ἐκ Σύντ. κ. J.G-R.: τοῦ κώδδ. || τὰ δρθ. ἐκ J.G-R.: τὴν κώδδ., παρλπ. Σύντ. || συναινόμενα καὶ μὴ κώδδ.: συνεν- τὰ μὴ Σύντ., συνηνωμένα (συναινόμενα διάφ. γρφ.) καὶ μὴ J.G-R. || 19 ἡ εἰ AIR: εἰ εἰ V || ἀπαυθαδιάσαι τὸ I, (-σαι, τὸ) V || πρὸς τὰ προσθ. ἐκ

ἀντινομίας τοῦ καλοῦ καὶ πρὸς τὸ χεῖρον μεταφορᾶς. Εἰ γοῦν ἅπαντας
 25 ὁ θεῖος νόμος καὶ συνοδικὸς καταναγκάζει καὶ μὴ βουλομένους μεταφέ-
 ρεσθαι πρὸς τὰ κρείττονα, ὡς ἂν μὴ τῆς συνόδου τῆς θείας ψήφου ἐξο-
 στρακίζοιντο, πολλῷ γε μᾶλλον ἄξιόν ἐστι μετὰ καὶ τῆς ψηφοφορίας
 τῆς συνοδικῆς καὶ ἀρχιερατικῆς καὶ τὸν κρατοῦντα ἐπιψηφίζεσθαι, καὶ
 ὥσπερ δὴ συμπράσσειν καὶ συνεδριάζειν τοῖς καλῶς παρὰ τῶν ἱερωτά-
 30 των καὶ θείων ἀρχιερέων καὶ αὐτοῦ τοῦ πανιέρου πατριάρχου ψηφισθεῖσι
 τε καὶ οἰκονομηθεῖσι. Καὶ γάρ, ἐπεὶ διὰ κρίσεως συνοδικῆς τοῦ μακαρί-
 του πατριάρχου κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Ξιφιλίνου, γεγεννημένης κατὰ τὸν
 Ἀπρίλιον μῆνα τῆς παρελθούσης τετάρτης ἰνδικτιῶνος, ἔτι τε καὶ τῶν
 τότε ἐνδημούντων κατὰ τὴν βασιλεύουσαν ἱερωτάτων μητροπολιτῶν καὶ
 35 ἀρχιεπισκόπων, ἀνέμαθεν ἡ βασιλεία μου, ὅτι συνοδικῶς ἐκρίθη τὰ περὶ
 [233^β A] τῶν ἀθεμίτων γάμων, πῶς τε ὀφείλουσιν οἱ κεκωλυμένοι κατὰ
 τοὺς θείους νόμους ἀναχαιτίζεσθαι καὶ πῶς προβαίνειν οἱ κατὰ νόμους
 γινόμενοι καὶ μὴ [76^α V] συνοδικῶς κωλύμενοι, καὶ ὑπεμνήσθη τούτου
 ἔνεκεν ἡ βασιλεία μου, ὥστε ἐπικυρωθῆναι παρ' αὐτῆς τὴν τοιαύτην
 40 κρίσιν, ὡς ἂν μὴ παρὰ τινος κατὰ φόβον τυχόν ἢ δόλον ἢ τρόπον ἄλλον
 [227^β R] οὐκ ἐπαινετὸν ἀνατρέποιτο, καὶ ἦν τὸ πρᾶγμα θεῖον καὶ εὐσε-
 βές, ἐπήκουσε τῆς τῶν αἰτουμένων αἰτήσεως καὶ ἐπεκράτησε βασιλικῶς
 τὰ τῷ Θεῷ ἀρέσκοντα καὶ κατὰ τοῦτο καὶ τῇ θεῇ καὶ ἀγίᾳ συνόδῳ συν-
 δόξαντα, ὡς ἂν τὰ πάλαι πεπραγμένα καλῶς ἐκ καινῆς κακῶς μὴ ἀνα-
 45 μοχλεύσονται καὶ ὡς εὐκίνητα μετακινῶντο καί, ὡς εἰπεῖν, ἀνίερα γί-

277⁸/79¹¹ = J.G-R.: ZvL. 338/40, Zép. 289/90· πβ. Dölger ἀρ. 1048).

Συντ. κ. J.G-R.: παρλπ. κώδδ. || 23 μείζωνος AR || ἀπαραίτιτου AR || 25 καὶ¹ παρλπ. V ||
 συνοδικὸς (ὡς Σύντ.) δρθ.: -κῶς κώδδ. || μετὰ φέρεσθαι R || 26 ψήφου (ὡς Σύντ. κ. J.G-R.)
 κώδδ.: ἀνεμέν. ψήφω || ἐξωστρακίζοιντο V || 27 καὶ παρλπ. Σύντ. κ. J.G-R. || ψηφοφορίας δρθ.:
 ψηφιφορίας κώδδ. || 29 συμπράττειν Σύντ. κ. J.G-R. || καλῶς δρθ. ἐκ Συντ. κ. J.G-R.: καλλοῖς A,
 καλοῖς IRV || παρὰ δρθ. ἐκ Συντ. κ. J.G-R.: μετὰ κώδδ. || 30 θείων κώδδ.: θειοτάτων Σύντ.
 κ. J.G-R. || 31 μτ. οἰκονομηθεῖσι πρσθ. καλῶς Σύντ. κ. J.G-R. || ἐπεὶ AR: ἐπὶ IV || διὰ
 κρίσεως (ὡς Σύντ.) δρθ.: διακρίσεως (ὡς J.G-R. [διάφ. γρφ. διὰ κρίσεως]) κώδδ. || 32 κυρίου
 Σύντ. κ. J.G-R. || 33 ἀπρίλιον δρθ.: ἀπρίλλον A, ἀπρίλλ (λλ. ὑπρυγεργ.) I, ἀπρίλλιον RV || τε-
 τάρτης AR: δ' IV || 35 περὶ δρθ. ἐκ Συντ. κ. J.G-R.: παρὰ κώδδ. || 37 μτ. θείους πρσθ. κα-
 νόνας καὶ Σύντ. κ. J.G-R. || 38 γινόμενοι δρθ. ἐκ Συντ. κ. J.G-R.: γενόμενοι κώδδ. || 39 αὐ-
 τῆς δρθ. ἐκ Συντ. κ. J.G-R.: αὐτοῖς κώδδ. || 42 τοῖς AR || 43 τὰ παρλπ. IV || 44 κενῆς IRV
 || κακῶς δρθ. ἐκ Συντ. κ. J.G-R.: καλῶς κώδδ. || ἀναμοχλεύονται Σύντ. κ. J.G-R. || 45 ὡς
 εὐκίνητα IV: ὡς εὐκοίνοιτα AR, ἀκίνητα (διάφ. γρφ. ὡς εὐκίνητα) Σύντ. κ. J.G-R. || μετα-

νοιντο. Διορίζεται γὰρ ἡ βασιλεία μου διὰ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου, τὴν γενομένην πατριαρχικὴν καὶ συνοδικὴν κρίσιν βεβαίαν εἶναι καὶ μὴ παρά τινος ἄχρι καὶ ψιλοῦ <τοῦ λόγου> τολμᾶσθαι <ἀνακρίνεσθαι τε καὶ ἀνατρέπεσθαι>· αὐτόχρημα γὰρ ὁ ἀντιπίπτων ταύτῃ τῇ θείᾳ
 50 συνοδικῇ κρίσει τῆς ἡμετέρας πίστεως προσανατρέπει τοὺς οἰακας καὶ ἀναθέματι καθυποβέβληται καὶ ἀποκήρυκτος παρὰ τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας ἀποκαθίσταται, καὶ ἀντιπράττων τοῖς κανόσι καὶ ἀνατρέπων τούτους καὶ διασαλεύων ἀπάνθρωπός τε καὶ παρανομώτατος. Καὶ γάρ, [93^β I] ἐπισφραγίζουσα ἡ βασιλεία μου τὰ κεκριμένα καλῶς καὶ οἰκονομηθέντα
 55 συνοδικῶς, καὶ τὸ παρὸν ἐξέθετο χρυσοβούλλιον εἰς ἐπικύρωσίν τε καὶ στερεότητα, ὑποσημηναμένη ἐν αὐτῷ δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων καὶ διὰ τούτων τὴν ἀλήθειαν φανοτέραν ὑπαγορεύουσα, κορώνην ὥσπερ δὴ τινα χρυσὴν τὴν ἀληθῶς σφραγίδα τούτῳ ἀπαιωρήσασα, καὶ ἐν ἔτει ἑξακισχιλιοστῷ πεντακοσιοστῷ ὀγδοηκοστῷ ὀγδόῳ τῆς τρίτης ἰνδικτιῶνος τοῦ
 60 Ἰανουαρίου μηνός, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς <καὶ> θεοπρόβλητον [234^α A] ὑπεσημήνατο κράτος.

Κεφάλαιον σοῆ. Εἰ φθείρη τις τὴν ἰδίαν μνηστὴν πρὶν τῆς ἡλικίας
 Ὁ τὴν ἰδίαν μνηστὴν πρὸ τῆς ἡβης, ἢ τοῦ ἑγ' χρόνου, φθείρας, εἰ
 μὲν οἱ τῆς κόρης γονεῖς οὐ βούλονται τὴν τοιαύτην διαλῦσαι μνηστείαν,

σοῆ' 2 Ὁ τὴν ἰδίαν - 6 κόρης <Βλάστ. M 13: 374¹⁻⁹ || (...<Ἐκλ. 17.29, 31 — Πρὸχ. Νόμ. 39.

κινοῖντο δρθ. ἐκ Σύντ.: -κίνοιντο IV, -κοίνοιντο AR || γένοιντο V || 47 τὴν παρλπ. IV || π(ατ)ρι ἀρχικ(ήν) V || 48 ψηλοῦ V || τοῦ λόγου πρσθ. ἐκ Σύντ. κ. J.G-R.: παρλπ. κώδδ. || ἀνακρίνεσθαι - 49 ἀνατρέπεσθαι πρσθ. ἐκ Σύντ. κ. J.G-R.: παρλπ. κώδδ. [πλήδ. τοῦ γρφ. τοῦ x ἀπὸ λ. εἰς λ. διὰ τὸ ὁμκτλ.] || αὐτὸ χρῆμα AR || μτ. θεία πρσθ. καὶ Σύντ. κ. J.G-R. || 50 προσ-
 ανατρέπει δρθ. ἐκ Σύντ. κ. J.G-R.: πρὸς ἀνατρέπει A, -πείν RV, προσανατρέπειν I || 53 δια-
 σαλέβων A || ἀπάνθρωπος IV || παρανομώτατος V || 54 κεκριμένα I, -κρυμμένα AR || οἰκο-
 νομηθέντα (ὡς Σύντ. κ. J.G-R.) δρθ.: οἰκοδομηθέντα κώδδ. || 55 χρυσόβουλλον Σύντ. κ. J.G-R.
 || 56 στερεότητα δρθ.: στερεώτητα κώδδ. || ὑποσημηναμένη (ὡς Σύντ. κ. J.G-R.) δρθ.: -μη-
 νωμένη AR, -μαινωμένη I, -μαινομένη V || 57 φανοτέραν (ὡς Σύντ. ἔνθα -νωτέραν) δρθ.: -νώ-
 τερον AR, -νερώτερον IV, -νερωτέραν J.G-R. || ὑπαγορευοῦσα V || κορώνην δρθ.: -νὴν AIR,
 Σύντ. κ. J.G-R., κωρώνην V || 58 ἀπαιωρήσατο IV || καὶ παρλπ. Σύντ. κ. J.G-R. || ἑξακισχι-
 λιοστῷ πεντακοσιοστῷ ὀγδοηκοστῷ ὀγδόῳ AR: ,ςφπη' IV, τῷ ,ςφπη' Σύντ. κ. J.G-R. || 59
 πρὸ τρίτης πρσθ. παρούσης Σύντ. κ. J.G-R. || τρίτης AR: γ' IV || 60 ἰανουαρίου ἐγρ.: ἰαν-
 νουαρίου κώδδ. || καὶ πρσθ. ἐκ Σύντ. κ. J.G-R.: παρλπ. κώδδ.

σοῆ': 2 ματθαίου ἐν τῇ ᾧα κώδδ. || 3 τοιαύτη I.

ἀναμενέτω τοῦ γάμου τὸν χρόνον· εἰ δὲ διὰ τὴν φθορὰν διαλυῖσθαι βού-
 5 λονται, ἀπαρεμποδίστως ἢ τοιαύτη λυέσθω μνηστεία, καὶ ὁ φθορεὺς τῆς
 ἰδίας αὐτοῦ ὑποστάσεως τὸ τρίτον μέρος τῷ μέρει διδότη τῆς κόρης.

1 [228^α R] **Κεφάλαιον σοθ'. Περὶ συμβολαίων προικός, θαυμαστόν, καὶ περὶ
 μνηστείας**

Δηλοῖ βιβλίον πέμπτον τοῦ κώδικος, διάταξις τρίτη, τίτλος ιζ', καὶ τὸ
 ταύτης σχόλιον τὸ ἔξωθεν λέγει· Σημεῖωσαι θαυμαστόν νόμιμον, ὅτι ὁ
 5 γαμβρὸς γράψας ἐν τῷ γαμηλίῳ συμφώνῳ πλείονα τῶν δοθέντων εἰς προῖ-
 κα παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ προικίζοντος, ἀπαιτεῖ καὶ ταῦτα. Τοῦ δὲ σε-
 βαστοῦ ἐκείνου καὶ μεγάλου δρουγγαρίου κυροῦ Στεφάνου τοῦ Κομνη-
 νοῦ μέλλοντος συζευχθῆναι τῇ κυρᾷ Εὐδοκίᾳ, τῇ θυγατρὶ τοῦ σεβαστοῦ
 ἐκείνου καὶ μεγάλου δομεστίκου κυροῦ Ἰωάννου, καὶ κωλυομένου διὰ τὸ
 10 τὴν ἀδελφὴν ταύτης κυρὰν Εἰρήνην μνηστευθῆναι τῷ σεβαστῷ ἐκείνῳ
 κυρῷ Ἀλεξίῳ, τῷ υἱῷ τοῦ πρωτοσεβαστοῦ ἐκείνου κυροῦ Ἰωάννου τοῦ
 αἰοιδίμου σεβαστοκράτορος, τῷ ὄντι πρώτῳ ἐξαδέλφῳ τοῦ μεγάλου δρουγ-
 γαρίου, καὶ ἀδύνατον εἶναι δύο πρώτους ἐξαδέλφους δυσὶν ἀδελφαῖς συνά-
 πτεσθαι, ἐλαλήθη συνοδικῶς ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου
 15 κυροῦ Νικολάου τοῦ Μουζάλωνος, εἰ ἐκ τούτου ἐμποδίζεται τὸ τοῦ μεγά-
 λου δρουγγαρίου συνάλλαγμα, καὶ διεγνώσθη μὴ ἐμποδίζεσθαι διὰ τὸ τὴν
 μνηστείαν τόπον τελείου γάμου μὴ ἐπέχειν. Καὶ ὁ ἀγιώτατος δὲ πατριάρ-
 χης κύρις Θεοδόσιος ἐξεχώρησε τῷ Μεσοποταμίτῃ κυρῷ Μιχαήλ μνη-
 στευσασμένῳ Μαρίαν τινά, τυχὸν καὶ διὰ τὸ τελευτῆσαι ταύτην πρὸ τοῦ

65-67 — Βασ. 60.37.79-81 — Σύν. Φ 3.6-8 — Ἐπιτ. 45.99-100 — Ἀρμ. 6.3.5, 6, 9· πβ.
 Βλάστ. Γ 30: 202 || > Μαλξ. (Θέμ.) ρμδ' 3· πβ. Νομκ. Α' 7, Φωτειν. Α' 21.6.

σοθ' 3 Δηλοῖ - 6 ταῦτα < ? || <...< Βασ. 29.1.84 = C. 5.11.4 (οὐχὶ C. 5.17.3)· πβ. Σύν. Π 29.13
 — Ἀρμ. 4.10.12 || πβ. Νομκ. Δ' 24 || 6 Τοῦ δὲ - 23 γάμου < σχλ. Βαλσ. εἰς καν. 69 Βασιλείου

σοθ' : 3 πέμπτον AR: ε' IV || τρίτη AR: γ' IV || ιζ' AR: ζ' IV || 4 μτ. ἔξωθεν προσθ. καὶ
 V || 5 γαμβρὸς γράψας δευθ. ἐκ κεφ. τλβ': γραφεὺς γράφει κώδδ. || 6 πρὸ θέλησιν ὠβλ. αὐτοῦ
 (ὡς κεφ. τλβ') ὅπερ προσθ. κώδδ. || μτ. προικίζοντος (κ. ἐντθ. κ. κατωτ. ἐν κεφ. τλβ') χσμ.
 ὠρσμ., πρὸς πλρσ. τοῦ ὁποίου δοκμστ. προτν. οὐδὲν αὐτῷ πρόκριμα ποιεῖ· ἐὰν δὲ βουλομένου
 τοῦ προικίζοντος, [πῆδ. ἀπὸ ὅμ. εἰς ὅμ. (τοῦ x? ἢ αὐτοῦ τοῦ Μαλαξοῦ?)· πβ. Βασ. κ. Νομκ.]:
 οὐδὲν χσμ. κώδδ. ἐντθ. κ. κατωτ. ἐν κεφ. τλβ' || ἀπαιτεῖ κώδδ. ἐντθ. κ. AR ἐν κεφ. τλβ': -τεῖ-
 ται IV ἐν κεφ. τλβ' || 8 κυρᾷ κώδδ.: κυρία Σύντ. || 10 ἀδελφὴν κώδδ.: αὐταδέλφην Σύντ. ||
 κυρὰν κώδδ.: κυρίαν Σύντ. || 12 αἰοιδήμου V || 17 τόπον γάμου τελείου IV || ἐπέχει IV || 18

20 γάμου έτέραν λαβόντι, άπροκριματίστως μετά τόν ταύτης θάνατον έτέρα συναφθῆναι, [234^β Α] έχοντι καί ταῦτα παῖδας καί τόν τριακοστόν ύπερ-αναβάντι χρόνον, εἰπών μῆ λογίζεσθαι τοῦτο τριγαμίαν, ὡς τῆς μνηστείας μῆ άρκουμένης άντι τελείου γάμου.

1 **Κεφάλαιον σπ'. Περὶ μνηστείας, εἰ λαμβάνω τῆς μνηστῆς μου τὴν ἀδελφὴν ἀποθανούσης αὐτῆς**

Τῆς μνηστῆς μου ἀποθανούσης λαβεῖν τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς εἰς γυναῖκα οὐ δύναμαι, εἰ μόνον ἑπταέτης ἦν ἐκείνη καὶ ἐπέκεινα, ὁπότε καὶ κατὰ
5 συναίνεσιν ἡ μέσον ἡμῶν προέβη μνηστεία. Εἰ δὲ ἐλάττων οὔσα ἐ[228^β R]τύγγανε τῶν ἑπτὰ ἐτῶν, ἐν τῇ τοιαύτῃ γάρ ἡλικίᾳ οὐδὲ διὰ μόνης συναι- νέσεως μνηστεία ὅλως συνισταμένη ἐπιγινώσκεται, ἀμέμπτως καὶ ἀκατη- γορήτως αὐτῇ συζευχθήσομαι. Ἄλλ' οὐδὲ τὴν τοῦ ἀδελφοῦ μου μνηστὴν ἢ τὴν αὐταδέλφην αὐτῆς εἰς γυναῖκα λαβεῖν δύναμαι· καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν,
10 ὅσα ἐπὶ τῶν γάμων, τοσαῦτα καὶ ἐπὶ τῆς μνηστείας ὁ συνοδικὸς ἐθέσπισε τόμος τοῦ πατριάρχου Σισινίου καὶ τοῦ Ξιφιλίνου.

1 **Κεφάλαιον σπα'. Περὶ μνηστῆς κληρικῶν τῶν θελόντων ἱεροθῆναι**

Ἄμέλει καὶ οὐκ ἐφεῖται τινὶ τῶν τοῦ βήματος θανάτῳ ἢ ἄλλῃ αἰτίᾳ τῆς οἰκείας διαζευχθέντι μνηστῆς πρὸ τοῦ γάμου, έτέρα συνάπτεσθαι γυναικί· ὁ γάρ πεποιηκέναι τοῦτο φωραθεῖς, ὡς δευτερογαμήσας καθαιρεῖται· καὶ
5 ὁ ἐμπεσὼν εἰς τι τοιοῦτον ἀναγνώστης εἰς ἕτερον οὐ προκόπτει βαθμόν. Εἰ δὲ ἀσύστατός ἐστιν ἡ μνηστεία, εἰ μὲν τὸ κατεγγυηθὲν πρόσωπον τῷ

(=Σύντ. 4, 226³⁵/27¹⁹) || <...<συνοδ. ἀπφ. πτεχ. Νικολάου Δ' (πβ. Reg. Patr. ἀρ. 1029).
σπ' 3 Τῆς μνηστῆς - 11 Ξιφιλίνου <Ἀρμ. 4.7.13 (πβ. Reg. Patr. ἀρ. 812).
σπα' 2 Ἄμέλει - 19 λογίζεσθαι <Βλάστ. Γ 15: 182⁴-24 || <...<ἀπκρ. Βαλσ. (=Σύντ. 4, 453) ||>

κύρις κώδδ.: κύριος Σύντ. || κυρῷ κώδδ.: κυρίῳ Σύντ. || 20 λαβόντι (ὡς Σύντ.) δρθ.: -τα κώδδ. || άπροκριματίστως (ὡς Σύντ.) δρθ.: άπο- κώδδ. || 21 έχοντα V || ύπεραναβάντι έγρ.: ύπερ άνα- βάντι κώδδ. || 23 άρκουμένης κώδδ.: άρεμέν. άρκούσης (ὡς Σύντ.).

σπ' : 3 νεαραι πατριαρχικαι (πατριάρχου V) σισινίου καὶ ξιφιλίνου ἐν τῇ ᾧα κώδδ. || τῆς μνη- στῆς - 4 δύναμαι κώδδ.: οὐδὲ τὴν άδ. τῆς μν. μου άποθ. λαβ. εἰς γυν. δύναμαι Ἀρμ. || ἑπταέ- της AR: -τῆς I, -τῆς V || 5 ἢ AR: εἰ (μτ. δρθ. ἐξ άρχκ. ἢ) I, εἰ V || 6 συναινέσεως AIR: συνέσεως V || 9 αὐτῆς κώδδ.: ἐκείνης Ἀρμ. || 10 συνοδικῶς RV || 11 τόμος κώδδ. (μτ. δρθ. ἐξ άρχκ. νόμος R) || σισινίου δρθ.: σισινίου (ὡς Ἀρμ.) κώδδ. || τοῦ² παρλπ. Ἀρμ.
σπα': 2 ματθαίου ἐν τῇ ᾧα κώδδ. || 3 διαζευχθῆναι IV || 5 εἰς² AIR: εἰ V || 6 κατεγγυηθὲν (ὡς

θέλονται ιερωθῆναι τὸν ἕκτον ὑπέρβη χρόνον, οὐ παραχωρηθήσεται ὁ
 μνηστευσάμενος ἑτέρα συναφθῆναι γυναικὶ καὶ οὕτως ιερωθῆναι· δίγαμος
 γὰρ λογίζεται διὰ τὴν ἐπιθυμίαν, τῷ δεκτικῇ ἔρωτος εἶναι τῆνικαῦτα τὴν
 10 γυναικα. Εἰ δὲ ἦττον τῶν ἑξ χρόνων <ἦν> τὸ κατεγγυηθὲν αὐτῷ πρόσω-
 πον, ὅτε ἡ ἀθέτησις τῶν συμφώνων ἐγένετο, δύναται ὁ τοιοῦτος, καὶ ἑτέρα
 γυναικὶ συζευχθεὶς, ἀκωλύτως εἰς ιερωσύνην ἐλθεῖν· τοῦτο [235^α A] δὲ
 ἐπὶ λαϊκῶν οὐ κρατεῖ· μόνους γὰρ τοὺς τοῦ βήματος μιᾶς γυναικὸς καὶ
 ταύτης παρθένου ἄνδρας εἶναι δεῖ, οἷα καὶ αὐτοὺς [76^β V] πάντως τῇ παρ-
 15 θενίᾳ πρὸ τούτου <σεμνυνομένους. Τελείας δὲ τῆς μνηστείας οὔσης καὶ
 εἰ πρὸ τοῦ> συμμιγῆναι τῇ μεμνηστευμένῃ τὸν ἄνδρα θανάτῳ ταύτης διέ-
 ζευκται, οὐδὲ ὁ λαϊκὸς λαβεῖν δύναται ἢ ἑξαδέλφην ταύτης ἢ ἕτερον πρόσω-
 πον ἐκ τοῦ νόμου κεκωλυμένον· οὐ γὰρ ἡ συνάφεια, ἀλλ' ἡ τῆς εὐχῆς
 τελετὴ ποιεῖ τὴν μνηστείαν ὡς γάμον λογίζεσθαι. Κόρη τις τεσσάρων ἢ
 20 πέντε ἐτῶν κατηγγυήθη ἀνδρί, ὃς καὶ μὴ ἀναμείνας τὸν ἔνηβον [94^α I]
 αὐτῆς χρόνον ἑτέρα συνεζύγη· ἡ δὲ κόρη τὴν [229^α R] ἔννομον φθάσασα
 ἡλικίαν ἀνδρὶ συνήφθη ἑτέρῳ, ὃς καὶ ιερωθῆναι ζητήσας ἐπετράπη παρὰ
 τῆς συνόδου, μὴδ' ὅπως οὖν ἐμποδισάσης τῆς ἐν παντελεῖ ἀνηβότητι κατεγ-
 γυήσεως τῆς κόρης, ὡς εἴρηται.

25 Ἐρώτησις τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κυροῦ Μάρκου
 Ἀπροκριματίστως διακονικοῦ ἢ ἱερατικοῦ βαθμοῦ ἀξιωθεῖν ὁ διὰ τὸ τελευ-
 τῆσαι τὴν μνηστευθεῖσαν αὐτῷ ἑτέραν σύμβιον ἀγαγόμενος, ἢ ὡς δίγαμος
 κωλυθήσεται; Ἀπόκρισις. Εἰ μὲν, κατὰ <τὴν> τῆς ῥηθείσης νεαρᾶς ὑπο-
 τύπωσιν, ἡρῶαβωνίσατο τὴν ἀποιχομένην μνηστήν, ἑτέρα γυναικὶ μετὰ

Μαλξ. (Θέμ.) ρμβ' 1-2, (Ρουμ.) ρμη' πβ. Νομκ. Α' 3 || 19 Κόρη - 24 εἴρηται < ? || > Μαλξ.
 (Θέμ.) ρμβ' 3-4 || 26 Ἀπροκριματίστως - 33 δίγαμος <ἐρτ. πτρχ. Ἀλεξανδρ. Μάρκου κ. ἀπκρ.

Σύντ.) δρθ.: καταγγυηθὲν κώδδ. || 7 ἕκτον AR: ζ' IV || 8 δίγαμος AR: γάμος IV || 9 δεκτικῇ
 I || 10 εἰ AIR: ὁ V || ἦττον AIR: ἦττων V, ἦττων Σύντ. || ἑξ AIR: ζ' IV || ἦν πρσθ. ἐκ Σύντ.:
 παρλπ. κώδδ. || 11 ὅτε AR: ὅτι I, δυσανγν. V || 13 μτ. ἐπὶ πρσθ. τῶν V || 15 σεμνυνομένους-16
 πρὸ τοῦ πρσθ. ἐκ Σύντ.: παρλπ. κώδδ. [πῆδ. τοῦ γρφ. τοῦ x ἀπὸ λ. εἰς λ. διὰ τὸ ὁμκτλ.] || μνη-
 στευσάμενη Σύντ. || 17 οὐδὲ ἐγρ.: οὐ δὲ κώδδ. || 18 συνάφεια δρθ. ἐκ Σύντ.: συνήθεια κώδδ. ||
 19 λέοντος καὶ κωνσταντίνου τῶν βασιλέων ἐν τῇ ᾧα κώδδ. || 20 κατεγγυήθη IV || 21 ἡ AIR:
 εἰ V || 23 μὴδ' ὅπως οὖν ἐγρ.: μὴδ' ὅπως οὖν AR, μὴδοποσοῦν I, μή- V || 26 ἀπροκριματίστως
 (ὡς Σύντ.) δρθ.: ἀπο- κώδδ. || 28 κωλυθήσεται AIR: λογισθήσεται V || ἀπόκρισις ἐν τῷ κειμ.,
 βαλσαμῶν ἐν τῇ ᾧα A: ἀπ. βαλσ. ἐν τῷ κειμ. IR, ἀπ. βαλσαμῶνος ἐν τῇ ᾧα V || εἰ IV: οἱ
 AR || τὴν πρσθ. ἐκ Σύντ.: παρλπ. κώδδ. || 29 ὑπρθ. ἀποιχομένην πρσθ. διὰ μτγν. χ. παρερχο-

30 τὸν αὐτῆς θάνατον συζευχθεῖς, οὐκ ἀξιοθεῖη βαθμοῦ τινος τῶν τοῦ βήματος· δίγαμος γὰρ λογίζεται. Εἰ δὲ παρὰ τὴν ταύτης περίληψιν τὸ τελευτήσαν ἐμνηστεύσατο γύναιον, ἀπαρεμποδίστως ἱερωθήσεται, ὥς μὴ λογιζόμενος δίγαμος.

1 **Κεφάλαιον σπβ'. Περὶ λύσεως μνηστείας καὶ περὶ μανίας**

Λύεται δὲ ἡ μνηστεία, ὥσπερ οἱ γάμοι, δι' εὐπροσώπους ταύτας αἰτίας. Εἰ ἀνυπόστατός ἐστιν ἡ μνηστεία καὶ ἀθέμιτος διὰ τὸ ἀνήλικον τῶν παίδων.

5 Εἰ ἐγγάστριος ἐξ ἀλλοτριῶν σπερμάτων ἡ γυνὴ πεφώραται.

Λύεται δὲ καὶ διὰ καινοτάτην θρησκείαν ἀγνοηθεῖσαν καὶ δογμάτων διαφοράν.

Ἡ διὰ τρόπων αἰσχύροτητα ἢ τύχης ἐναλλαγὴν.

Ἡ διὰ γάμων ὑπέρθεσιν ὑπὲρ τετραετίαν μὴ ἐξ εὐλόγου ἑκτα[235^β Α]θεῖ-

10 σαν αἰτίας, διὰ νόσον ἴσως χρονίαν ἢ θάνατον γονέων ἢ κεφαλικά ἐγκλήματα ἢ μακρὰν ἀποδημίαν ἐξ ἀνάγκης γενομένην.

Ἔτι δὲ διὰ βίαν ἄρχοντος ἐπαρχίας τῆς μνηστείας γενομένης, τῆς τε κόρης καὶ τῶν γονέων αὐτῆς μὴ συναινούντων.

Ἡ δι' ἀπόκαρσιν ἀληθῆ καὶ τὴν πρὸς τὸν μονήρη βίον μετάβασιν.

15 Ἡ τὸ εἶναι βουλευτὴν ἢ διὰ τὸ ὑποκείσθαι τῷ δημοσίῳ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ἢ ἄλλῳ λειτουργήματι ἔνοχον εὐρεθῆναι.

Τούτων οὖν τῶν ἀπηριθμημένων τινὸς τὴν ἔνωσιν μὴ διαστήσαντος,

Βαλσ. (= Σύντ. 4, 453²⁰⁻²⁹) || <...<Νε. Ἀλεξίου Α' ἔτ. 1084 (πβ. Dölger ἀρ. 1116) || πβ. Φωτειν. Γ' 5.14.

σπβ' 2 Λύεται - 19 μοιχᾶται <Βλάστ. Γ 15: 183⁴⁻²⁷ || <...<Πρόχ. Νόμ. 1.8, 10 — Βασ. 4.1.10, 28.1.12, 17, 20, σχλ. 8 Βασ. 28.2.2 — Νε. Λέοντος ζ' 93 κ. 109 — Νε. Ἀλεξίου Α' ἔτ. 1092

μένην R || 30 αὐτῆς κώδδ.: ταύτης Σύντ.

σπβ' : 2 ματθαίου ἐν τῇ ᾧα κώδδ. || δὲ παρλπ. V || μνιστεία V || μτ. ὥσπερ προσθ. καὶ Σύντ. || 3 α' ἐν τῇ ᾧα κώδδ., ἐν τῷ κειμ. Σύντ. || 5 β' ἐν τῇ ᾧα κώδδ., ἐν τῷ κειμ. Σύντ. || ἐγκάστριος V || πεφώραται (ὡς Σύντ.) δρθ. : -ρεται AIR, -ρηται V || 6 γ' ἐν τῇ ᾧα κώδδ., ἐν τῷ κειμ. Σύντ. || δὲ παρλπ. Σύντ. || διακαινοτάτην AR || ἀγνοηθεῖσαν V || δομάτων AR || 8 δ' ἐν τῇ ᾧα κώδδ., ἐν τῷ κειμ. Σύντ. || πρὸ ἡ² προσθ. ε' Σύντ. || 9 ε' ἐν τῇ ᾧα κώδδ., ζ' ἐν τῷ κειμ. Σύντ. || διὰ γάμων AIV: διγάμων R || ὑπερθέσιν V || 10 νόσων AR || 11 μακρὰ IV || 12 ζ' ἐν τῇ ᾧα κώδδ., ζ' ἐν τῷ κειμ. Σύντ. || ἔτι δρθ. ἐκ Σύντ.: εἰ κώδδ. || δὲ παρλπ. V || 14 ζ' ἐν τῇ ᾧα κώδδ., η' ἐν τῷ κειμ. Σύντ. || 15 η' ἐν τῇ ᾧα κώδδ., θ' ἐν τῷ κειμ. Σύντ. || πρὸ ἡ² προσθ.

[229^b R] ὁ τὴν ἑτέρῳ μνηστευθεῖσαν ἀγόμενος, ἔτι τοῦ μνηστευσαμένου ζῶντος, μοιχᾷται.

20 Ἡ μανία ἐμποδίζει τὴν μνηστείαν, ἐπιγενομένη δὲ οὐ λύει τὴν συστᾶσαν.

Περὶ μανίας

Ἡ ρία' νεαρὰ τοῦ καίσαρος Λέοντος καὶ ἡ ριβ' τοῦ αὐτοῦ, καὶ μανίας ἐπιγενομένης τῇ μνηστείᾳ, λύεσθαι τὸν γάμον διορίζονται· πλήν, εἰ μὲν πρὸ τοῦ γάμου ἢ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου ἡ μανία ἐνὶ τῶν μνηστήρων
25 ἐπιγένηται, αὐτίκα, φασί, καὶ ἡ διάλυσις τοῦ γάμου γενήσεται· εἰ δὲ μετὰ τὸν γάμον, εἰ μὲν ἡ μνηστὴ εἰς μανίαν περιπέσοι μὴ κατ' ἐπιβουλήν τοῦ οἰκείου ἀνδρὸς μήτε μὴν συνειδότος αὐτοῦ τὴν πανουργίαν, ἀλλ' ἑτέρωθεν τοῦ πάθους ἐπισυμβάντος, μέχρι τρίτου ἔτους φέρειν τὴν δυστυχίαν τὸν ἄνδρα καὶ τῆς κατηφείας ἀπολαύειν· καὶ εἴγε μὴ ἐν χρόνῳ τοσοῦτ'
30 λύσις εἴη τοῦ κακοῦ, μηδὲ πρὸς τὰς οἰκείας ἐπανεέλθοι φρένας ἢ τὴν μανίαν νοσοῦσα, τηνικαῦτα διασπᾶσθαι τὴν κοινωνίαν καὶ τῆς ἀνυποΐστου συμφορᾶς ἐλευθεροῦσθαι τὸν ἄνδρα· εἰ δὲ ὁ μνηστὴρ εἰς μανίαν περιπέσοι, ἐφ' ὅλοις ἔτεσι πέντε τοὺς συναπτομένους μὴ διαζεύγνυσθαι· εἰ δὲ μετὰ τὴν τοῦ τοσοῦτου χρόνου περίοδον μὴ γένηται τις ἀπαλλαγὴ
35 τῆς δυστυχίας, μηδὲ πρὸς ἀναφρόνησιν ὁ μεμηνὼς κατασταίη, τηνικαῦτα διατέμνεσθαι τὴν γαμήλιον κοινωνίαν, μηδεμιᾶς μηδετέρῳ μέρει προσγινομένης καινοτομίας.

(πβ. Dölger ἀρ. 1167) — Σύν. Μ 15.11-12 — Ἀρμ. 4.1.10-11, 18, 25 || > Μαλξ. (Θέμ.) ρμε' 1-5, (Ρουμ.) ρν'· πβ. Νομκ. Α' 14, 24 || 20 Ἡ μανία - συστᾶσαν <Ἀρμ. 4.1.14 (πβ. 4.15.5) = Σύν. Μ 15.4 || <...<Βασ. 28.1.6 — Βλάστ. Γ 15: 184 || πβ. Νομκ. Α' 13 || 22 Ἡ ρία' - 37 καινοτομίας <Ἀρμ. 4.1.15 || <...<Νε. Λέοντος ζ' 111 κ. 112 || > Μαλξ. (Θέμ.) ρμε' 6, (Ρουμ.) ρν', Νομκ. Α' 21.

ι' Σύντ. || 16 ἄλλο Α R || 20 νόμος ἐν τῇ ᾧα κώδδ. || τὴν μνηστείαν (ὡς Ἀρμ.) κώδδ.: τῇ μνηστείᾳ Σύντ. κ. Βασ. || συστᾶσαν (ὡς Βασ. κ. Ἀρμ.) κώδδ.: σύστασιν Σύντ. || 21 περὶ μανίας ἐν τῷ κειμ. Α R: ἐν τῇ ᾧα I, παρλπ. V || 22 νεαρὰ λέοντος τοῦ βασιλέως ἐν τῇ ᾧα κώδδ. || πρὸ ρία' προσθ. δὲ Ἀρμ. || 24 ἡ (ὡς Ἀρμ.) Α: ἡ I R V || 25 φασὶν V || 26 μανία R || 28 τὴν A I V: τη (ᾧ. τόν.) R || δυστηχίαν I || 30 λύσεις V || μηδὲ ἐγρ.: μὴ δὲ κώδδ. || ἐπανεέλθη V κ. κώδ. Η τοῦ Ἀρμ. || 31 νοσοῦσαν V κ. (πρὸ δρθ.) R || τῇ νικαῦτα R || 33 περιπέση I, -σει V || 34 τὴν τοῦ τοσοῦτου A I R: τὴν τουσοῦτου V || 35 μηδὲ ἐγρ.: μὴ δὲ κώδδ. || ἀναφρόνησιν Α R: ἀναφώνησιν I V || 36 μὴ δὲ μιᾶς I V || μὴδ' ἑτέρῳ I V || πρὸς γινομένης R.

1 [236^α Α] **Κεφάλαιον σπγ'. Περὶ ἀρράβωνων μνηστείας**

Ὁ ἀρράβων φύσιν ἔχει τοιαύτην, ἵνα ὁ μὲν λαβὼν τὸν ἀρράβωνα, εἰ παραιτή-
 σεται, διπλάσιον, ὅπερ ἔλαβεν, ἀποδῷ· ὁ δὲ δωκώς, ἵνα ἐκπέσῃ τῶν ἀρράβωνων.
 Ἐὰν εἰς τῶν μνηστευσασμένων τελευτήσῃ μηδὲν ἐμποδίσας τῷ γάμῳ, ἀναδίδο-
 5 ται ἀνελλιπῶς ὁ δοθεὶς ἀρράβων. Ἀρράβωνων δὲ ἐπ' ὀνόματι μνηστείας δο-
 θέντων, ἐὰν ἐν τῷ μεταξὺ ὁ μνηστήρ ἢ ἡ μνηστὴ τελευτήσῃ πρὸ τοῦ τὸν γάμον
 γενέσθαι, τὰ δοθέντα χάριν ἀρράβωνος κελεύομεν ἀποκαταστήναι, εἰ μὴ ἄρα
 αἰτίαν εἰς τὸ μὴ ἐπιτελεσθῆναι τοὺς γάμους τὸ τελευτήσαν πρόσωπον [230^α R]
 ἤδη παρέσχεν. Ἴσως γὰρ ἤδη δέδωκεν ὁ ἀνὴρ αἰτίαν εἰς τὸ μὴ γενέσθαι τὸν
 10 γάμον καὶ ὑποπесὼν τῇ ἀπωλείᾳ τῶν ἀρράβωνων τότε ἐτελεύτησε. Πολλάκις
 πατήρ ὑπὲρ τῆς ἰδίας θυγατρὸς δεξάμενος ἀρράβωνα τελευτᾷ, μηδέπω γενο-
 μένων τῶν γάμων· εἴτα μετὰ τὸν ἐκείνου θάνατον ἢ ἐπίτροπος ἢ κουράτωρ
 παρασκευάζει λυθῆναι τὴν μνηστείαν· λέγει οὖν ἡ διάταξις, ὅτι οὐ χρὴ τὰ
 ἐν τῇ ζωῇ τοῦ πατρὸς δοκιμασθέντα καὶ συναρέσαντα παραχαράττεσθαι. Τῇ
 15 τελευτῇ τοῦ μνηστήρος ἀναδίδεται ὁ ἀρράβων. Ὁ διὰ τὸ μονάσαι λύων τὴν
 μνηστείαν ἀναλαμβάνει οὓς δέδωκεν ἀρράβωνας ἀζημίως, κἂν μνηστήρ ἢ,
 κἂν μνηστὴ. Ἐὰν ὁ μνηστευόμενος ἢ μνηστευομένη, μετὰ τὸ λαβεῖν ἀρρά-
 βωνας ἢ καὶ δοῦ[94^β I]ναι, τὸν μονήρη βίον ἀγαπήσῃ, ὁ μὲν μνηστήρ ἀνα-
 λαμβάνει οὓς δέδωκεν ἀρράβωνας, ἡ δὲ μνηστὴ οὓς ἔλαβεν ἀποδίδωσι μὴ-
 20 νον, καὶ οὐ τὸ διπλοῦν ἀναγκάζεται παρασχεῖν· τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ προστίμων.
 Ἐὰν γυνὴ αὐτεξουσία τελείαν ἄγουσα τὴν ἡλικίαν ἀρράβωνας δεξαμένη

σπγ' 2 Ὁ ἀρράβων - 14 παραχαράττεσθαι < Ἀρμ. 4.2.1-3 || <...<Πρόχ. Νόμ. 2.1-2 — Βασ. 28.2.1 — Σύν. Μ 15.13 || > Μαλξ. (Θέμ.) ρμγ' 1-2, (Ρουμ.) ρμθ' πβ. Νομκ. Α' 26, Φωτειν. Α' 21.1,11 || 14 Τῇ τελευτῇ - 15 ἀρράβων < ? || <...<Πρόχ. Νόμ. 2.1 — Βασ. 28.2.1 — Σύν. Μ 15.13 — Ἀρμ. 4.2.2 || 15 Ὁ διὰ τὸ - 17 μνηστὴ < ? || <...<Πρόχ. Νόμ. 2.9 — Βασ. 28.2.4 — Σύν. Μ 15.15 — Ἀρμ. 4.2.11 || 17 Ἐὰν ὁ μνηστευόμενος - 20 παρασχεῖν < Ἀρμ. 4.2.11 — Πρόχ. Νόμ. 2.9 || <...<Βασ. 4.1.10, 28.2.4 — Σύν. Μ 15.15, 27 || 20 τὸ αὐτὸ - προστίμων < Κῶδ. Β(odleianus 6437) τοῦ Προχ. Νόμ. (=J.G-R.: Ζέπ. τ. II σ. 123 σημ. 20) || 21 Ἐὰν γυνὴ - 24

σπγ' : 2 τοῦ (τοῦ παρλπ. V) ἀρμενοπούλου (ἀ- AI) ἐν τῇ ᾧα κώδδ. || 3 πρὸ ὁ δωκώς ἀνεμέν. εἰ δὲ (ὡς Ἀρμ.) || ἐκπέσει V || 4 μὴ δὲν RV || ἀνεδίδεται V || 5 ἀνελλιπῶς δρθ.: ἀνελλιπῶς κώδδ. || 6 τελευτήσῃ δρθ.: -σει κώδδ. κ. κῶδ. Η τοῦ Ἀρμ. || 10 ἀπολεία V || ἐτελεύτησε δρθ.: -σεν κώδδ. || 11 μηδέπω (ὡς Ἀρμ.) AR: μήπω IV || 13 μτ. μνηστείαν παρμπ. (διὰ τριῶν τελειῶν) εἰς ᾧαν I, ἐνθα σημ(είωσαι) || 14 λέοντος καὶ κωνσταντίνου τῶν βασιλέων ἐν τῇ ᾧα κώδδ. || 15 μνηστήρος AIR: ἀνδρὸς V || ἀναδίδετε V || 16 ἢ IV: ἢ AR || 17 ὁ μνηστευόμενος ἢ μνηστευομένη κώδδ.: μνηστήρ ἢ καὶ μνηστὴ Πρόχ. Νόμ. κ. Ἀρμ. || 18 μονήρι V || 19 δέδοκεν V || ἀποδίδωσι κώδδ.: ἀνα- κῶδ. Β τοῦ Προχ. Νόμ. κ. Ἀρμ., ἀναδίδοι

παραιτήσεται τὸν γάμον, διπλοῦς διδότης τοὺς ἀρράβωνας· εἰ δὲ ἐλάττων οὔσα συγγνώμην ἡλικίας ἤτησε καὶ ἀρράβωνας ἔλαβε, πάλιν τὸ αὐτὸ διπλάσιον ἀναδιδότης.

1 **Κεφάλαιον σπδ'. Περὶ αἵρετικῶν μνηστείας**

Οἱ ἑτερόδοξοι ἐν ἀγνοίᾳ εἰ, ποιούμενοι πρὸς ἑαυτοὺς μνηστείαν, δώσουσιν [236^β A] ἀρράβωνας, δύνανται ἀναλαβεῖν, εἴ τι δεδώκασι, λύοντες τὴν μνηστείαν· εἰ γὰρ ἤδεισαν τὸ ἀλλότριον τῆς πίστεως καὶ ἔδωκαν ἀρράβωνας
5 γάμου, τότε ὁ μὲν ἀνὴρ ζημιοῦται ἃ ἔδωκεν, ἡ δὲ γυνὴ ἐν διπλῷ δίδωσιν ἃ ἐδέξατο. Ἐὰν γυνὴ αὐτεξουσία τελείαν ἄγουσα ἡλικίαν ἀρράβωνας δεξαμένη παραιτεῖται τὸν [77^α V] γάμον, διπλοῦς ἀναδιδότης αὐτοῦς· εἰ δὲ ἐλάττων οὔσα συγγνώμην ἡλικίας ἤτησε καὶ ἀρράβωνας ἔλαβε, πάλιν τὸ διπλάσιον ἀναδιδότης. Ἐὰν δὲ ἀφῆλιξ ἐστὶ καὶ αὐτὴ συγγνώμην ἡλικίας οὐκ ἤτη-
10 σεν, αὐτὸ τὸ ἀπλοῦν ὅπερ ἔλαβεν ἀπο[230^β R]καταστήσει, φαινόμενον εἶναι παρ' αὐτῇ· οὐ δεῖ γὰρ αὐτὴν κερδᾶναι ἐξ ἑτέρου ζημίας, κἂν ἀφῆλιξ ἐστὶν· εἰ δὲ ἔδαπανήθη τὸ πρᾶγμα, οὐ ζημιώθησεται ὑπὲρ αὐτοῦ ἡ γυνὴ. Ἐὰν πατὴρ κόρης ἢ μήτηρ ἀρράβωνας ἔλαβεν ἢ παππὸς ὑπὲρ ἐγγόνης τελείας οὔσης ἡλικίας, καὶ αὐτοὶ διπλάσιον παρεχέσθωσαν, εἴπερ δυνάμενοι προβῆναι
15 τοὺς γάμους παραιτοῦνται ποιῆσαι. Εἰ δὲ ἀνυπόστατος ὁ γάμος μέλλει εἶναι, αὐτοὶ οἱ ἀρράβωνες ἀναδιδόσθωσαν ἅπλοι· εἰ δὲ καὶ μὴ ἦν ἀνυπόστατος ὁ γάμος, δι' εὐλογον δὲ αἰτίαν παραιτοῦνται, εἰ μὲν ἤδεισαν καὶ πρὸ τῆς

ἀναδιδότης (᾿Αρμ. 4.2.5 = σχλ. Βαλσ. εἰς Νομοκάνονα 12.13 (= Σύντ. 1, 272¹⁵⁻²¹) = Σύν. Μ 15.14 = Βασ. 28.2.2 = Πρόχ. Νόμ. 2.4 || πβ. Φωτειν. Α' 21.2.

σπδ' 2 Οἱ ἑτερόδοξοι - 12 γυνὴ (᾿Αρμ. 4.2.4-5 || <...<Πρόχ. Νόμ. 2.3-4 — Βασ. 28.2.2 — Σύν. Μ 15.14 || πβ. Φωτειν. Α' 21.2 || 12 Ἐὰν πατὴρ - 31 φυλαττέσθωσαν (᾿Αρμ. 4.2.7-8 || <...<Πρόχ.

Πρόχ. Νόμ. (πλὴν κώδ. Β) || 21 μτ. ἐὰν πρσθ. ἢ IR || τὴν (ὡς Πρόχ. Νόμ., Βασ., Σύν. κ. Σύντ.) κώδδ.: παρλπ. ᾿Αρμ. || 22 παραιτήσεται (ὡς Βασ., Σύν. κ. Σύντ.) AR: -τήσεται IV, -τῆται Πρόχ. Νόμ. κ. ᾿Αρμ. || διδότης κώδδ. (-δότης V): ἀνα- Πρόχ. Νόμ., Βασ., Σύν. κ. ᾿Αρμ., ἀντι- Σύντ. || τοὺς ἀρράβωνας (ὡς Πρόχ. Νόμ., Βασ., Σύν. κ. Σύντ. [παρλπ. τοὺς]) κώδδ.: αὐτοῦς ᾿Αρμ. || μτ. εἰ δὲ πρσθ. καὶ Σύντ. || 23 μτ. ἡλικίας ὠβλ. οὐκ (ὡς Πρόχ. Νόμ., Βασ., Σύν. κ. ᾿Αρμ.) ὅπερ πρσθ. κώδδ. || αὐτὸ παρλπ. Πρόχ. Νόμ., Βασ., Σύν., ᾿Αρμ. κ. Σύντ. σπδ' : 2 τοῦ ἀρμενοπούλου (ἀ- AI) ἐν τῇ ᾠα AIR: παρλπ. V || 3 δύναται V || 4 εἰ γὰρ - 5 γάμου παρλπ. IV || ἢ AIR: εἰ V || δίδωσιν ἐν διπλῷ ᾿Αρμ. || 6 μτ. ἄγουσα πρσθ. τὴν IV || 9 ἀφίλιξ V || 10 ἀπλοῦν (ὡς ᾿Αρμ.) AR: διπλοῦν IV || 11 αὐτῇ (ὡς ᾿Αρμ.) δρθ.: αὐτῷ κώδδ. || ζημίας (ὡς ᾿Αρμ.) δρθ.: -αν κώδδ. || 12 ἐὰν κώδδ.: εἰ δὲ καὶ ᾿Αρμ. || 15 εἰ AIR: ἐὰν V || 16 ἀναδιδόσθωσαν IV: ἀναδίδοσθωσαν AR || 17 δὲ παρλπ. IV || παραιτοῦνται - 18 αἰτίαν παρλπ.

μνηστείας τὴν αἰτίαν, ἑαυτοὺς ἐγκαλείωσαν διὰ τί τὸν τοιοῦτον ἐμνηστεύ-
σαντο· εἰ δὲ ἠγνόουν ἢ πολλάκις ἢ αἰτία μετὰ τὴν μνηστείαν συμβῇ, τὸ
20 ἀπλοῦν ἀποδιδόσθω· τὰ δὲ αὐτὰ καὶ <ἐπὶ> τοῦ μνηστῆρος λέγομεν τοῦ τὴν
μνηστείαν παραιτησαμένου. Εἰ καὶ νόμοις ἀπηγορευμένοι οὐκ εἰσὶν οἱ
ἐλπισθέντες γάμοι, μετὰ δὴ τοὺς δοθέντας ἐπὶ μνήστροις ἀρράβωνας, ἢ
μνηστή τὴν συνάφειαν τοῦ μνηστῆρος διὰ τὴν αἰσχρὰν αὐτοῦ ἢ ἄσωτον
ἀναστροφὴν ἢ τὴν τῆς θρησκείας ἢ τοῦ δόγματος διαφορὰν παραιτεῖται, ἢ
25 διὰ τοῦτο, ὅτι ὁ ἀνὴρ συνάφειαν, ἐξ ἧς ἐλπίς γονῆς τικτούσης, ποιεῖν οὐ δύ-
νεται, ἢ δι' ἄλλην εὐλογον αἰτίαν· εἰ μὲν ἀποδειχθῇ, πρὸ τοῦ δοθῆναι τοὺς
αὐτοὺς ἀρράβωνας τοῦτο αὐτὸ τὴν γυναῖκα ἢ τοὺς αὐτῆς [237^α Α] γονεῖς
ἐγνωκέναι, ἑαυτοὺς ὀφείλουσιν ἐγκαλεῖν· ἐὰν δὲ ταῦτα ἀγνοοῦντες τοὺς ἐπὶ
τῇ μνηστείᾳ ἀρράβωνας ἐδέξαντο, ἢ μετὰ τοὺς δοθέντας ἀρράβωνας αἰτία τις
30 εὐλογος μεταμελείας παρενετέθη, αὐτῶν μόνων ἀποδιδομένων, περὶ τῆς ἄλ-
λου ἀπλοῦ τιμωρίας ἐλεύθεροι φυλαττέσθωσαν. Ἐὰν μνηστήρ ἢ καὶ μνηστή,
μετὰ τὸ λαβεῖν ἀρράβωνας ἢ καὶ δοῦναι, τὸν μονήρη βίον ἀγαπήσῃ, ὁ μὲν μνη-
στήρ ἀναλαμβάνει οὓς δέδωκεν, ἢ δὲ μνηστή οὓς ἔλαβεν ἀναδίδωσι μόνον
καὶ οὐ τὸ διπλοῦν ἀναγκάζεται παρασχεῖν, τῆς ποινῆς ἑκατέρου μέρους συγ-
35 χωρουμένης.

1 Κεφάλαιον σπε'. Περὶ δωρεῶν μνηστείας τοῦ αὐτοῦ Ἀρμενοπούλου

[231^α R] Ἐὰν ὁ ἀνὴρ μὴ ὑποδεξάμενος προῖκα βούλεται, τὸ ἐν τῇ συνηθείᾳ γι-

Νόμ. 2.6-7—Βασ. 28.2.2 §§ 1-5 — Σύν. Μ 15.14 || 31 Ἐὰν μνηστήρ - 35 συγχωρουμένης (Ἀρμ. 4.2.11 || <...<Πρόχ. Νόμ. 2.9 — Βασ. 4.1.10, 28.2.4 — Σύν. Μ 15.15, 27 || πβ. Νομκ. Α' 15.

IV [πῆδ. τοῦ γρφ. τοῦ γ ἀπὸ ὁμ. εἰς ὁμ.] || διὰ τί ἐγρ.: διὰ τι κώδδ. || ἐμνηστεύσαντο (ὥς Ἀρμ.) δρθ. (πβ. ἐγκαλείωσαν): -σατο κώδδ. || 20 ἐπὶ πρσθ. ἐκ Συντ.: παρλπ. κώδδ., περὶ μνη-
στῆρος (παρλπ. τοῦ) Ἀρμ. || τὴν (ὥς Συντ. κ. Ἀρμ.) IV: τοὺς AR || 21 εἰ AIR: ἢ V || ἀπη-
γορευμένοι (ὥς Ἀρμ.) δρθ.: -οις κώδδ. || 22 δὴ κώδδ.: δὲ Ἀρμ. || μνήστροις AIR: μνηστήροις
V || 23 μνηστή AIR: -ὴν V || 24 τὴν (ὥς Ἀρμ.) A: τὸν IRV || 25 ὁ κώδδ.: ὥς Ἀρμ. || τι-
κτούσης κώδδ. (περὶ ἧς γρφ. πβ. Ἀρμ. σ. 477 σημ. 29): ἀνεμέν. τικτεται (ὥς Πρόχ. Νόμ. κ. Ἀρμ.) || δύναται AIR: -νται V || 26 δι' ἄλλην AR: δ' ἄλλη IV || μτ. εὐλογον πρσθ. πα-
ραιτήσεως Πρόχ. Νόμ. κ. Ἀρμ. (πβ. Ἀρμ. σ. 477 σημ. 30) || 27 αὐτῆς AIR: αὐτοὺς V || 29 τῇ
παρλπ. IV || μνηστείας V || 30 παρετενέθη V || 31 ἐλεύθεροι (ὥς Πρόχ. Νόμ. κ. Ἀρμ.) δρθ.:
-ρον κώδδ. || 32 μονήρι V || 33 μτ. δέδωκεν πρσθ. ἀρράβωνας Πρόχ. Νόμ. κ. Ἀρμ. || 34 συγ-
χωρούμενης (ὥς Ἀρμ.) δρθ.: -ρούμενον IV, -ρουμένου AR.

σπε': 2 τοῦ αὐτοῦ ἀρμενοπούλου ἐν τῇ ᾧα (παρλπ. τοῦ αὐτοῦ I) AIR || βούλεται Ἀρμ. ||

νόμενον, προῖκα ποιῆσαι τῇ ἰδίᾳ μνηστῇ, μελλούσῃ αὐτῷ γαμεῖσθαι, εἰ μὲν δω-
 ρήσεται πράγματα ἰδικῶς καὶ μετὰ ταῦτα δέξεται αὐτὰ παρ' αὐτῆς εἰς προῖκα,
 5 καὶ ἡ δωρεὰ τελεία ἐστίν, ὥς πρὸ τοῦ γάμου γενομένη, καὶ ἡ προῖξ συνίστα-
 ται, ὥς ἐπιδόσεως προελθοῦσα. Ἐὰν δὲ γράψῃ μόνον, ὅτι ὑπεδέξατο προῖκα
 μηδὲν ὑποδεξάμενος, οὐδεμία ἐστὶν ἀπαίτησις τῶν μὴ ἐπιδοθέντων αὐτῷ πρα-
 γμάτων. Τῶν προγαμιαίων δωρεῶν αἱ δεσποτεῖαι ὀφείλουσιν ἐντεῦθεν ἤδη
 συνίστασθαι, ὑπὸ αἵρεσιν δὲ ἀνατρέπεσθαι, ἐὰν μὴ προβῶσιν οἱ γάμοι. Ἐὰν
 10 μὴ ἰδικῶς tradiτεύσῃ τις τῇ ἰδίᾳ μνηστῇ, ἃ ἐδωρήσατο αὐτῇ, κἂν ὁμολογήσῃ
 ἔχειν αὐτὰ ἐν προικί, οὐδὲν ἀπαιτεῖται. Τοῦτο νόει ἐπὶ μόνῃς μνηστῆς, ἐφ' ἧς
 καὶ ἐλέγχθη· εἰ γὰρ γυναικὶ τις ἐχαρίσατο, κἂν ἐδωρήσατο αὐτῇ τὰ δωρηθέντα,
 ὀφείλει ἐπιμεῖναι τῇ αὐτῇ βουλήσει. Ἐὰν τις δωρήσῃται τῇ μνηστῇ πράγματα
 ἐπὶ τούτῳ τῷ ὄρῳ, ἵνα, ὅτε προβῇ ὁ γάμος, τότε γένηται αὐτῶν δέσποινα, ἄχρη-
 15 στός ἐστὶν ἡ τοιαύτη δωρεά. Καὶ ὁ λογισμὸς δῆλος· εἰς καιρὸν γὰρ ἀναφέρε-
 ται γάμου, ἐν ᾧ μεταξὺ [237^b A] τῶν συνοικούντων σύστασιν οὐ δέχεται δω-
 ρεά. Καὶ εἰκότως· συνισταμένου γὰρ τοῦ γάμου οὐ δύναται ὁ ἀνὴρ δεσπότης
 γενέσθαι πράγματος τῇ γυναικὶ διαφέροντος, ἢ ἡ γυνὴ δεσπόσαι πράγματος
 ἀνήκοντος τῷ ἀνδρί. Εἰ μὲν γὰρ ὡς μνηστῇ ὁ ἀνὴρ ἐδωρήσατο, ἐρῶται ἡ
 20 δωρεά· ἐπεὶ δ' ὡς γυναικὶ ἐδωρήσατο, τοῦτο γὰρ [95^a I] δηλοῖ «ὅτε προβῇ ὁ
 γάμος», ἀνίσχυρός ἐστιν ἡ τοιαύτη κατὰ τὸν κανόνα τὸν λέγοντα «μέσον
 ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς δωρεὰ οὐκ ἐρῶται».

Ἔτι περὶ δωρεῶν μνηστείας

Ὅσα ὁ ἀνὴρ δωρεῖται τοῖς γονεῦσι τῆς μνηστῆς ἐπὶ τῷ γενέσθαι τοὺς γάμους,

σπε' 2 Ἐὰν ὁ ἀνὴρ - 9 γάμοι (Ἀρμ. 4.3.1-2 || <...<Πρόχ. Νόμ. 3.1 — Βασ. 28.3.1 — Σύν. Μ
 15.16 — Ἐπιτ. 21.1 || 9 Ἐὰν μὴ ἰδικῶς - 13 βουλήσει (σχλ. εἰς Ἀρμ. 4.3.2: 480 σημ. b || πβ.
 Νομκ. Α' 27-28 || 13 Ἐὰν τις δωρήσῃται - 22 ἐρῶται (Ἀρμ. 4.3.3 || <...<Βασ. 28.3.4 —
 Ἐπιτ. 21.6 || — Πείρα 5,9 || 24 Ὅσα - 25 αὐτῷ (Ἀρμ. 4.3.5 || <...<Πρόχ. Νόμ. 3.2 — Βασ.

τὸ παρλπ. V || 3 δωρήσεται (ὡς κῶδ. H τοῦ Ἀρμ.) κώδδ.: -σηται Ἀρμ. (πλὴν κώδ. H) || 4
 δέξεται (ὡς κῶδ. H τοῦ Ἀρμ.) κώδδ.: -ξεται Ἀρμ. (πλὴν κώδ. H) || 5 γενομένην IV || 6
 ἐπιδόσεως (ὡς Ἀρμ.) ARV: ἐπὶ δόσεως (ὡς κώδδ. Πρόχ. Νόμ.) I || προελθοῦσα (ὡς κῶδ. H
 τοῦ Ἀρμ.) κώδδ.: ἀνεμέν. -σης ὡς Πρόχ. Νόμ., Βασ. κ. Ἀρμ. (πλὴν κώδ. H) || 7 οὐδεμίαν
 IV || ἔστιν AIR || αὐτῶν R || 8 δεσποτεῖαι I (μτ. δρθ.), V || 9 δὲ παρλπ. I (ἐφθρμ. V) || 10 τρα-
 διτεύσῃ AR || ὁμολογήσει AR || 11 μνηστῆς μόνῃς V || 12 ἐλέγχθη V || 14 μτ. ἐπὶ πρσθ. τοῦ
 V || ὄρῳ AR: ὄρει IV || ἄχρηστός A: ἄχριστός R, -όν IV || 17 συνισταμένου V: συισταμένου
 (-νου μτ. δρθ.) I, συνισταμένους A, -ας R || 18 μτ. γενέσθαι πρσθ. τοῦ V || ἡ παρλπ. IV || 20
 πρὸ βῆ A || 23 ἔτι - μνηστείας ἐν τῷ κειμ. ARV, ἐν τῇ ᾧ I || 24 λέοντος καὶ κωνσταντίνου

25 ταῦτα μὴ γινομένων τῶν γάμων ἀναδίδοται αὐτῷ.

1 **Κεφάλαιον σπς'.** Περὶ δόλου, οὗ ἐποίησεν ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς περὶ προικῶς ὑποσχέσεως

Γυνὴ τις μέλλουσα γαμῆσθαι δόλον ἐποίησε τῷ ἀνδρὶ περὶ τὴν προίκα [231^β R] μηδὲν μὲν ῥητῶς ἐπαγγειλαμένη, ἀπατήσασα δὲ αὐτὸν ἐλπίδι μεγάλης προικῶς· καὶ διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἀνὴρ ἐπηγγείλατο ψιλῶς ἢ καὶ ἐπηρεώθη, λόγῳ μνήστρων δωρηθῆναι τῇ γυναικὶ ποσότητα φανεράν, τυχὸν διακοσίων νομισμάτων· ἐπὶ τούτοις συνέστη ὁ γάμος καὶ ἐτελεύτησεν ὁ ἀνὴρ ἐπὶ ἀδελφῷ κληρονόμῳ· ἡ γυνὴ τοίνυν ἐκίνει κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ καὶ κληρονόμου τοῦ ἀνδρός, ἀπαιτοῦσα αὐτὸν τὰ ἐκ τῆς ἐπαγγελίας ἡγουν ἐπερωτήσεως. Ἀντιγράφει οὖν
10 ἡ διάταξις οὕτω πρὸς τὸν ἀδελφόν· «τὴν γὰρ ἐπαγγελίαν ἀπὸ τοῦ ποτέ σου ἀδελφοῦ μνήστῳ ἔνεκεν γενομένην ἢ καὶ εἰς ἐπερώτησιν κατενεχθεῖσαν ἐπιζητεῖ ἡ γυνή, διὰ τοῦτο οὐκ ὀφείλει παρασχεθῆναι αὐτῇ, ἐπειδὴ ἐν τῇ προικὶ τὸν ἄνδρα ἠπάτησεν». Ἡ διάταξις βούλεται τὸν προξενούντα γάμον μάλιστα μὲν μηδὲν λαμβάνειν, εἰ, δὲ ὅλως ἀνέχεται λαβεῖν, εἰ μὲν μηδὲν συνεφώνησε περὶ τούτου, μηδὲν ὅλως λαμβάνειν, εἰ δὲ καὶ συνεφώνησε, (μὴ) ὑπὲρ τὴν
15 εἰκοστὴν μοῖραν τῆς προικῆς καὶ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς ἐπιζητεῖν. Ἐπειδὴ τῇ μὲν μνηστῇ δυνατόν δωρεῖσθαι, οὐκέτι δὲ [238^α A] καὶ τῇ γαμετῇ, ἐζητεῖται ἄρα, ἐὰν γένηται δωρεὰ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ τῶν γάμων, ὥς πρὸς μνηστὴν

28.3.2 — Σύν. Μ 15.17 — Ἐπιτ. 21.3 || πβ. Νομκ. Α' 8, Φωτειν. Α' 21.12.

σπς' 3 Γυνή - 13 ἠπάτησεν <Ἀρμ. 4.3.6 || <...<Πρόχ. Νόμ. 3.3 — Βασ. 28.3.3 — Ἐπιτ. 21.15 || πβ. Νομκ. Α' 18 || 13 Ἡ διάταξις - 16 ἐπιζητεῖν <Ἀρμ. 4.3.12 || <...<Πρόχ. Νόμ. 3.4 — Βασ. 54.15.4 — Σύν. Π 31.3 || 16 Ἐπειδὴ - 25 ἀναιρεῖται <Ἀρμ. 4.3.7-8 || <...<Πρόχ. Νόμ. 3.5-6 —

τῶν βασιλέων ἐν τῇ ᾧα ARV, ἐν τῷ κειμ. I || τῷ (ὥς Ἀρμ.) V: τὸ AI, το (ᾧ. τόν.) R || 25 γινομένων κώδδ.: γενομένων Πρόχ. Νόμ., Βασ., Σύν. κ. Ἀρμ.

σπς': 1 προικῶς ἔγρ.: -κόας κώδδ. || 3 τῶν αὐτῶν βασιλέων ἐν τῇ ᾧα AIR, ἐν τῷ κειμ. V || 4 μηδὲ V || μὲν IRV: μὴ (μτ. δρθ. ἐξ ἀρχκ. μὲν) A, παρλπ. Ἀρμ. || ἐπηγγειλαμένη IV || δὲ παρλπ. V || 5 καὶ² παρλπ. V || ἢ (ὥς Ἀρμ.) AIR: εἰ V || λόγων IV || 6 δωρηθῆναι (ὥς Πρόχ. Νόμ.) κώδδ.: δοθῆναι Ἀρμ. || μτ. γυναικὶ πρσθ. δὲ IV || τυχὸν AR || 7 καὶ συνέστη ὁ γάμος ἐπὶ τούτοις Ἀρμ. || καὶ (ὥς Πρόχ. Νόμ. κ. Βασ.) κώδδ.: εἴτα Ἀρμ. || 8 ἐκίνει δρθ. (ὥς Πρόχ. Νόμ. κ. Βασ.) ἐξ Ἀρμ.: ἐκείνη κώδδ. || 10 οὕτω δρθ.: -ως κώδδ. || ἐπαγγελίαν I || 11 μνήστῳ (ὥς κώδ. H τοῦ Ἀρμ.) κώδδ.: ἀνεμέν. μνήστρων (ὥς Ἀρμ. [πλὴν κώδ. H]) || ἢ κώδδ.: ἀνεμέν. εἰ (ὥς Πρόχ. Νόμ. [πβ. Βασ.]), τὴν Ἀρμ. || 15 συνεφώνησεν I || μὴ πρσθ. (ὥς Πρόχ. Νόμ.) ἐξ Ἀρμ.: παρλπ. κώδδ. || 17 οὐκέτι (ὥς Ἀρμ.) ἔγρ.: οὐκ ἔτι κώδδ. || 18 ἐζητήτω AR || ἐὰν γένηται δρθ. ἐξ Ἀρμ.: καὶ γίνεται κώδδ. || πρὸς μνηστὴν (ὥς Ἀρμ.) δρθ.: προμνηστὴν

γενομένη ἔρρωται, ἢ ὥς πρὸς γαμετὴν ἀνυπόστατός ἐστι. Λέγει τοίνυν ἡ διά-
 20 ταξις, ὅτι ἐν τῇ τοσαύτῃ ἀδηλίᾳ δεῖ ζητεῖν, ποῦ τῆς γυναικὸς οὔσης ἡ δωρεὰ
 γέγονεν, ἵνα, εἰ μὲν ἐν τῷ οἴκῳ τῷ ἰδίῳ ἦν, δόξῃ πρὸς μνηστὴν ἡ δωρεὰ γεγο-
 νέναι, εἰ δὲ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ἀνδρός, πρὸς γαμετὴν· ἔκτοτε γὰρ γαμετὴ καὶ οὐ
 μνηστὴ δοκεῖ εἶναι <ἡ> γυνή. Ἡ γενομένη παρὰ τοῦ πενθεροῦ ἢ τῆς πενθερᾶς
 πρὸς τὴν νύμφην ἢ τὸν γαμβρὸν δωρεὰ [77^b V] οὐδὲ ἀπὸ θείας ἀντιγραφῆς ἀν-
 25 αιρεῖται. Ἡ πενθερὰ δύναται δωρήσασθαι τῷ ἰδίῳ γαμβρῷ ἢ τῷ μνηστῆρι τῆς
 ἰδίας θυγατρὸς, κἂν διαλυθῇ ὁ γάμος, ἡ δωρεὰ μένει. Μνηστήρ καλῶς δωρεῖ-
 ται τῇ ἰδίᾳ μνηστῇ πρὸ γάμου δωρεὰν διὰ τὸ πρὸ τῆς συστάσεως τοῦ συνοι-
 κεσίου γίνεσθαι αὐτήν· καθόλου γὰρ πᾶσα δωρεὰ γινομένη συνεστῶτος τοῦ
 γάμου μετα[232^a R]ξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ἀπηγόρευται. Ἐπεὶ δὲ τῇ μὲν μνη-
 30 στῇ δυνατόν δωρεῖσθαι, οὐκέτι δὲ τῇ γαμετῇ, ἐζητεῖται ἄρα, ἐὰν γένηται ἡ δω-
 ρεὰ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ τῶν γάμων, ὥς πρὸς μνηστὴν γενομένη ἔρρωται, ἢ ὥς
 πρὸς γαμετὴν ἀνυπόστατός ἐστι. Λέγει τοίνυν ἡ διάταξις, ὅτι ἐν τῇ τοσαύτῃ
 ἀδηλίᾳ δεῖ ζητεῖν, ποῦ τῆς γυναικὸς οὔσης ἡ δωρεὰ γέγονεν, ἵνα, εἰ μὲν ἐν τῷ
 οἴκῳ τῷ ἰδίῳ ἦν, δόξῃ πρὸς μνηστὴν ἡ δωρεὰ γεγονέναι, εἰ δὲ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ
 35 ἀνδρός, πρὸς γαμετὴν, <...> εἴτε δι' εὐλογίας, εἴτε διὰ στεφανώματος ἢ διὰ συμ-
 βολαίου· τὰ δὲ παρὰ ταῦτα γινόμενα ὡς μὴδε γεγονότα λογίζεσθαι. Ἐάν τις

σχλ. 1 Βασ. 28.3.6 — Ἐπιτ. 21.4, 12-13 || πβ. Νομκ. Β' 9, Φωτειν. Α' 21.14, 16 || 25 Ἡ πεν-
 θερὰ - 26 μένει <Ἀρμ. 4.3.9: 484 σημ. 37 || <...> Βασ. 28.3.12 — Σύν. Μ 15.22 || πβ. Νομκ. Α' 31 || 26 Μνηστήρ - 29 ἀπηγόρευται ~ Ἐπιτ. 21.18 || πβ. Νομκ. Α' 30 || 29 Ἐπεὶ - 35 γαμε-
 τὴν <Ἀρμ. 4.3.7 || <...> Πρόχ. Νόμ. 3.5 — σχλ. 1 Βασ. 28.3.6 — Ἐπιτ. 21.12-13 || πβ. Νομκ. Β' 9, Φωτειν. Α' 21.14 || 35 εἴτε δι' εὐλογίας - 36 λογίζεσθαι < ? || 36 Ἐάν τις - 41 δω-

AR, πρὸ μνηστὴν IV || 19 ἐστὶν Ἀρμ. || 20 τῇ παρλπ. I (δυσανγν. V) || 21 ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ ἦν I (δυσανγν. V), ἐν τῷ οἴκῳ ἦν τῷ ἰδίῳ Ἀρμ. || δόξῃ (ὡς Ἀρμ.) δρθ.: -ει κώδδ. || ἡ (ὡς Ἀρμ.) δρθ.: ἡ AIR, ἡ ἢ V || μτ. γεγονέναι πρσθ. διὸ καὶ ἔρρωται Ἀρμ. (πλὴν κώδ. H): παρλπ. (ὡς Πρόχ. Νόμ. κ. κώδ. H τοῦ Ἀρμ.) κώδδ. || 23 ἡ πρσθ. ἐξ Ἀρμ.: παρλπ. κώδδ. || 24 τὴν παρλπ. V || ἀποθείας ARV || ἀντιγραφῆς (ὡς Ἀρμ.) AIR: γραφῆς V || 26 ἡ δωρεὰ μένει κώδδ.: οὐκ ἀνατρέπεται ἡ δωρεὰ: Βασ. κ. Ἀρμ. || μνηστήρ κώδδ.: ἥτων Ἐπιτ. (πλὴν κωδδ. W κ. F), ἥτωρ κώδ. W, μνήστωρ κώδ. F τῆς Ἐπιτ. || 27 πρὸ γάμου δρθ.: πρὸς γάμου κώδδ., προγάμου Ἐπιτ. || συστάσεως κώδδ.: στάσεως («lege συστάσεως» ZvL.) Ἐπιτ. || 28 μτ. γι-
 νομένη ὠβλ. μὴ (ὡς Ἐπιτ.), ὅπερ πρσθ. κώδδ. || 29 δὲ παρλπ. IV || 30 οὐκέτι (ὡς Ἀρμ.) ἐγρ.: οὐκ ἔτι κώδδ. || 31 πρὸς μνηστὴν γενομένη (ὡς ἀνωτ. στχ. 18/19 κ. Ἀρμ.) δρθ.: πρὸ μνηστῆς γενομένης A, προμνηστῆς γ. R, μνηστῆς γ. IV || ἔρρωται IV: ἔρωτι AR || 33 ἀδει-
 λία AR || γέγονεν - 34 δωρεὰ παρλπ. IV [διὰ πῆδ. τοῦ γρφ. τοῦ γ ἀπὸ ὁμ. εἰς ὁμ.] || 35 μτ. γαμετὴν χσμ. ὠρσμ. [διὰ τὸ ἀτελὲς τοῦ χωρ. Ἐπεὶ (29) - γαμετὴν (35), ὅπερ πβ. πρὸς τὸ ἐν

γυναῖκα ἔχων καὶ ἐπὶ ἀπάτῃ μνηστεύεται ἄλλην καὶ δωρήσεται, μὴ παρακο-
λουθοῦντος τοῦ γάμου : δύναται ταῦτα ἐπαναλαμβάνειν. Ἐάν τις πρὸ γάμου
δωρεάν διδοὺς συνεφωνήσεν, ἵνα, ἐὰν παρὰ γνώμην αὐτοῦ λυθῇ ὁ γάμος, ἀπο-
40 δοθῶσιν αὐτῷ, ἅπερ ἔμελλε δωρεῖσθαι, δύναται θανάτῳ αὐτοῦ ὁ κληρονόμος
αὐτοῦ μὴ γενομένων τῶν γάμων ἀναλαβεῖν τὴν δωρεάν.

1 [238^β Α] **Κεφάλαιον σπζ'. Περὶ φιλήματος μνηστήρων**

Ἐὰν ἐφίλησεν ὁ μνηστήρ τὴν μνηστὴν ἐν τῷ τῆς μνηστείας καιρῷ καὶ μετὰ
τοῦτο ἓνα τῶν ἀμφοτέρων τελευτήσῃ συνέβη, τὸ ἥμισυ τῆς δωρεᾶς ἀνατρέ-
πεται καὶ τὸ ἥμισυ ἔχει ὁ ζῶν. Φιλήματος δὲ μὴ γενομένου εἴτε ὁ μνηστήρ τε-
5 λευτήσῃ εἴτε ἡ μνηστή, πᾶσι τρόποις ἀναδίδοται ἡ δωρεά. Ἐὰν δὲ ἡ μνηστή
ἐδωρήσατο τῷ μνηστῆρι καὶ συνέβη ἓνα τούτων τελευτήσῃ, ἀναδίδοται πάν-
τως ἡ δωρεά εἴτε γέγονεν εἴτε μὴ γέγονε φίλημα. Ἐὰν ὁ μνηστήρ δωρήσῃται
〈τινα τῇ ἰδίᾳ μνηστῇ καὶ ὁ πενθερὸς ἀντιδωρήσῃται〉 αὐτῷ τινα, μὴ γενομέ-
νων δὲ τῶν γάμων ὁ μνηστήρ ἀφέλεται ἅπερ ἐδωρήσατο, οὐ καλῶς ὁ πενθερὸς
10 τὴν ἰδίαν δωρεάν ἀνατρέπει, ἀλλὰ μᾶλλον ὀφείλει τὰ ἄρπαγέντα παρὰ τοῦ μνη-
στήρος ἐπιζητεῖν.

1 **Κεφάλαιον σπη'. Περὶ δανειστῶν ὅτι οὐ λαμβάνουν τὰ δωρηθέντα τῇ μνη-
στῇ παρὰ τοῦ μνηστοῦ αὐτῆς**

Οἱ δανεισταὶ οἱ προγενέστεροι τοῦ ἀνδρός, εἰ μὴ ὑποθήκας ἔχουσιν, οὐ [232^β

ρεάν ~ Ἐπιτ. 21.7-8 || 〈...〈Βασ. 28.3.5, 7 — Σύν. Μ 15.18 || πβ. Φωτειν. Α' 21.13.

σπζ' 2 Ἐὰν ἐφίλησεν - 11 ἐπιζητεῖν (Ἀρμ. 4.3.9-10 || 〈...〈Βασ. 28.3.10, 16 — Σύν. Μ 15.21,
25 — Ἐπιτ. 21.11 || > Μαλξ. (Θέμ.) ρμγ' 3, (Ρουμ.) ρμθ' πβ. Νομκ. Α' 9-10, Φωτειν. Α' 21.15.

σπη' 3 Οἱ δανεισταὶ - 5 ὑπέκειτο (Ἀρμ. 4.3.11 || 〈...〈Πρόχ. Νόμ. 3.7 — Βασ. 28.3.13 — Σύν.

σπζ. 16/22] || παρὰ ταῦτα ARV: παρ' αὐτὰ I || μηδὲ AR: μὴ καὶ IV || 37 ἄλλη Ἐπιτ. || δω-
ρεῖται Ἐπιτ. || παρακολουθούντων τῶν γάμων Ἐπιτ. || 38 πρὸ γάμου A: πρὸς γάμου IRV,
προγάμου Ἐπιτ. || 39 παραγνώμην AR || 40 ἔμελλε δωρεῖσθαι κώδδ.: ἐδωρήσατο Ἐπιτ. || μτ.
αὐτοῦ πρσθ. διαλυθέντων τῶν γάμων Ἐπιτ. || 41 πρὸ μὴ πρσθ. καὶ Ἐπιτ.

σπζ' : 1 φιλήματος V || 2 τοῦ ἀρμενοπούλου ἐν τῇ ᾧ κώδδ. (ἄ. τοῦ, ἄ- V) || 4 φιλήματος R
|| μὴ παρλπ. IV || εἴτε δρθ. ἐξ Ἀρμ.: ὅτε κώδδ. || 6 τούτων ἓνα V || 7 εἴτε¹ δρθ. ἐξ Ἀρμ.:
ὅτε κώδδ. || εἴτε² (ὡς Ἀρμ.) AR: ἡ IV || φίλημα R || 8 τινα - ἀντιδωρήσῃται πρσθ. ἐξ Ἀρμ.:
παρλπ. κώδδ. [διὰ πήδ. τοῦ γρφ. τοῦ x ἀπὸ λ. εἰς λ. διὰ τὸ ὀμκτλ.] || 9 ἀφέλεται IV || 10 ἀνα-
τρέπειν IV.

σπη' : 1 δανιστῶν R || 7 προγάμου RV.

R] δύνανται τὰ τῇ μνηστῇ δωρηθέντα παρ' αὐτοῦ πράγ[95^β I]ματα ἀποσπᾶν,
5 εἰ μήπου ἰδικῶς αὐτοῖς ταῦτα ὑπέκειτο. Μὴ νομίσης, ὅτι ἡ γυνὴ ἐπὶ ταῖς ἐν-
ταῦθα τρακταῖζομέναις δωρεαῖς σιωπηρὰς ἔχει ὑποθήκας, διότι αὗται ἐπὶ τῇ
πρὸ γάμου δωρεᾷ, ἥτοι τῷ ὑποβόλῳ, ἐδόθησαν.

M 15.23—Ἐπιτ. 21.14 || πβ. Νομκ. Α' 43 || 5 Μὴ νομίσης - 7 ἐδόθησαν (σχλ. εἰς Ἀρμ. 4.3.11:484 σημ. ι || πβ. Νομκ. Α' 44, Φωτειν. Α' 21.18.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

